

Европейска
КОМИСИЯ

ПАНОРАМА

ЕСЕН 2017 г. / БРОЙ 62

Насърчаване на иновациите в регионите

ИНТЕЛИГЕНТИ
РЕШЕНИЯ
ЗА РАСТЕЖ
И ЗАЕТОСТ

НАГРАДИ
REGIOSTARS 2017:
24 ПРОЕКТА
В СВЕТИЛИТЕ НА
ПРОЖЕКТОРИТЕ

Регионална
и селищна
политика

ПАНОРАМА

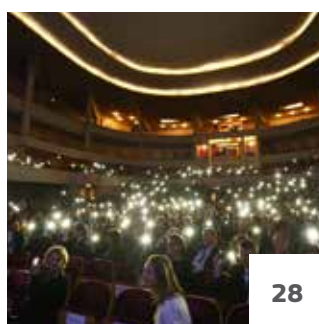
УВОДНА СТАТИЯ	03	ИНТЕЛИГЕНТНИ ДЕЙСТВИЯ В СЕВЕРНА ЦЕНТРАЛНА ШВЕЦИЯ	32
ОБНОВЯВАНЕ НА ПОЛИТИКАТА НА СБЛИЖАВАНЕ: КОМИСАР КОРИНА КРЕЦУ	04	ЗАЩЕТО С КАМЕРА В ШВЕЦИЯ.....	42
ИНИЦИАТИВАТА #CONESIONALLIANCE	06	НЯКОЛКО ДУМИ ОТ ГРАЖДАНИ НА ЕС	44
ЗАИНТЕРЕСОВАНИ СТРАНИ ОБСЪЖДАТ ПОЛИТИКАТА НА СБЛИЖАВАНЕ ЗА ПЕРИОДА СЛЕД 2020 Г.....	08	INTERREG VOLUNTEER YOUTH	46
ПО-ИНТЕЛИГЕНТЕН РАСТЕЖ В РАМКИТЕ НА ЕС ЧРЕЗ ИНОВАЦИИ	16	НОВИ МЕРКИ ЗА РАСТЕЖ И ЗАЕТОСТ	48
ФИНАЛИСТИТЕ НА НАГРАДИТЕ REGIOSTARS 2017	24	ДАННИ: 4 – РЕГИОНАЛНИ ИНВЕСТИЦИИ	50
РАЗВИВАНЕ НА БИЗНЕС В РЕГИОНИТЕ И ГРАДОВЕТЕ	28	ПРОЕКТИ ОТ ПОРТУГАЛИЯ И ИРЛАНДИЯ	53
КАРТОГРАФИРАНЕ НА ИКОНОМИЧЕСКОТО ВЪЗСТАНОВЯВАНЕ	30	ПРОГРАМА	55

06

16

28

32

В този брой...

Основна тема на есенния брой на списание „Панорама“ са иновациите. В интервю за списанието комисар Корина Крецу ни запознава с актуалното състояние и следващите стъпки от подготовката за политиката на сближаване за периода след 2020 г. в нашия раздел за регионите по-задълбочено ви запознаваме със Северна централна Швеция, където традиционните производствени отрасли изчезват, за да дадат път на една по-модерна икономика на знанието. С помощта на стратегиите за интелигентна специализация регионът определи своите области на растеж, а ние сме отразили няколко проекта, които са използвали успешно този нов подход.

Също така интелигентната специализация е разгледана по-подробно и в статията, посветена на публикуваното неотдавна съобщение на Комисията, насочено към бъдещето на стратегията. Приносът на заинтересованите страни в рамките на ЕС показва, че стратегията вече дава плодове. В неотдавнашен доклад на Световната банка относно развиването на бизнес в България, Унгария и Румъния се прави

сравнение между тези държави членки и други държави по света по отношение на предоставянето на благоприятни условия за развитие на бизнес. Дават се и препоръки за подобрене на условията. Разгледали сме основните заключения от проучването.

Също така представяме финалистите за тазгодишните награди RegioStars, запознаваме ви с още четирима младежи доброволци в инициативата Interreg Volunteer Youths; в раздела „С ваши думи“ сме показали приноса на Финландия, Чехия, Португалия, Италия и Латвия и разширяваме картината, като насочваме камерата към проекти в Швеция.

Желая ви приятно четене.

АГНЕС МОНФРЕТ

Ръководител на отдел „Комуникации“, Генерална дирекция „Регионална и селищна политика“, Европейска комисия

УВОДНА СТАТИЯ

„Попътният вятър отново издува платната на Европа. Пред нас се откриват възможности, с които няма да разполагаме завинаги. Нека да използваме импулса и да уловим попътния вятър.“

Това са думи от годишната реч на председателя Юнкер, посветена на състоянието на Европейския съюз, с които той приканва всички европейци да надградят сегашния благоприятен контекст, за да обединят силите си и да постигнат по-нататъшна интеграция между държавите и гражданите. По-конкретно председателят Юнкер отправи апел за „Съюз на равенство“, в който „не може да има второкласни граждани“.

Уважаеми читатели, едва ли крайната цел на политиката на сближаване би могла да се изрази с едно изречение. Защото тя е точно това, върху което работим през последните 40 години: да гарантираме, че всеки европейски гражданин, независимо къде живее, има достъп до равни възможности и може да се възползва при равни условия от предимствата на най-големия вътрешен пазар в света.

Политиката на сближаване подкрепя проектите, надеждите и мечтите на хората във всеки един регион на ЕС, макар и често прожекторите да са насочени към по-слабо развитите региони. Ето защо се радвам, че в този брой на „Панорама“ е включен обширен доклад за един шведски регион — Norra Mellansverige. Тези страници предлагат стимули за разбиране на действията и постиженията на политиката на сближаване в този регион, но също така изобразяват живописна картина на изключителната

европейска ангажираност на практикуващите по въпросите на политиката на сближаване на място. Тази ангажираност ми направи впечатление миналия ноември, когато имах възможността да посетя Стокхолм и лена Вестманланд.

Всъщност това посещение, както и други такива, ме накараха да имам още по-голямо доверие във възможностите на политиката за осигуряване на осезаеми ползи за всички региони на ЕС. Политиката на сближаване всъщност подкрепя инвестициите във всичките 276 региона на Европейския съюз. В много случаи инвестициите генерират предимства дори и извън границите, например когато се правят от предприятия от други държави от ЕС. Но това не е всичко. Като цяло политиката на сближаване предоставя възможност на европейските региони да се справят заедно с общите предизвикателства, като например глобализацията, технологичните промени и миграцията, с които никой от тях не би могъл да справи самостоятелно. С други думи казано в тон с председателя Юнкер, заедно сме по-силни. ■

КОРИНА КРЕЦУ

Европейски комисар по регионалната политика

ИНТЕРВЮ

Напред към политиката на сближаване след 2020 г.

След обещаващите резултати след Форума по въпросите на сближаването, проведен миналия юни, комисар Корина Крецу представя нова информация за читателите на „Панорама“ относно подготовката за политиката на сближаване за периода след 2020 г.

Форумът по въпросите на сближаването беше представен като крайъгълен камък в дискусиите относно бъдещето на политиката на сближаване. Какво е Вашето мнение за събитието и влиянието му върху дискусиите?

Форумът отбеляза голям успех с над 700 участници от цяла Европа, включително много представители на регионите. Беше постигнато общо съгласие, че справянето с различията и неравенствата е основен приоритет за ЕС. Политиката на сближаване отново е в центъра на европейската програма с нов „импулс“. Тя трябва да остане основната инвестиционна и иновационна политика за постигане на интелигентен и устойчив растеж за всички в цяла Европа.

Разбрах три основни неща: първо, Европа се нуждае от по-малко разделение и по-голямо сближаване; второ, политиката на сближаване е спойката, която държи Европа заедно; и трето, утрешната политика на сближаване трябва да бъде по-гъвкава и по-опростена. Трябва обаче да постигнем правилния баланс при обновяването на нашата политиката и да не затрудняваме нашите бенефициери с радикални промени на всеки седем години.

След публикуването на „Документ за размисъл относно бъдещето на финансите на ЕС“ от комисар Йотингер и Вас самата, се вдигна много шум около бюджета за политиката на сближаване за периода след 2020 г. Докъде стигна дебатът и какви са очакванията Ви?

Документът за размисъл е важен глас в дебата за бъдещето на Съюза. Гражданите на ЕС очакват Съюзът да се справи с много нови предизвикателства: миграцията, контрола на външните граници или глобализацията, както и с много дългогодишни приоритети: намаляването на социалното и териториалното неравенство, иновациите, инфраструктурните инвестиции и прехода към нисковъглеродна икономика. В същото време „Брекзит“ означава по-малко ресурси. Следователно бъдещите бюджети на ЕС трябва

да се изразходват по-ефикасно за програмите с доказана добавена стойност за ЕС, като в същото време трябва да се предоставят повече стимули на държавите членки за прилагане на структурни реформи.

Документът съдържа много предложения и възможности за реформи на фондовете на ЕС. Въпреки че с документа се поставя начало на дебата, не се представят окончателни предложения или отговори. Отговорите ще помогнат на Комисията да подготви своите предложения за следващата многогодишна финансова рамка в средата на 2018 г.

На всеки седем години Комисията работи върху „опростяването на достъпа до Кохезионния фонд на ЕС и използването му“. Групата на високо равнище по въпросите на опростяването на процедурите за бенефициерите на ЕСИ фондовете наскоро представи резултатите от своята работа. Наистина ли е постигнат напредък? Какви са следващите стъпки за програмния период след 2020 г.?

Вече се забелязва напредък: например предложенията за омнибус разшириха обхвата на опростените разходи. Освен това заедно с националните одитори разглеждаме редица препоръки на Групата на високо равнище за ограни-

чаване на одиторската тежест, повишаване на правната сигурност и идентифициране на практиките за свърхрегулиране.

За периода след 2020 г. ще ни е нужно радикално намаляване на законодателните актове и насоките за сближаване. Трябва да запазим елементите, които правят политиката уникална, като предварителните условия, но без да навлизаме в микроуправлението. Същите правила следва да се прилагат и за същите видове интервенции, независимо от източниците на финансиране. Трябва да направим правилата си по-малко сложни. Следователно се нуждаем от допълнително разграничаване, за да отразяваме по-добре различните нужди и потенциал, като работим повече за постигане на резултати, а не върху фактурите, като използваме повече „готовите“ опростени документи за разходи.

Говори се, че в процес на изграждане е алианс за политиката на сближаване.

Какви са целите на този алианс?

Дебатите за бъдещето на политиката на сближаване се засилиха през последните месеци и това вероятно ще продължи. Ето защо миналия май заедно с комисар Тисен предложихме всички заинтересовани страни в областта на политиката на сближаване да се включат в „широка коалиция за повишаване на популярността“ на нашата политика. Целта беше да се обединят усилията, за да се покаже колко много допринася тази политика за подобряването на живота на европейските граждани.

Преди преговорите за бъдещия финансов период след 2020 г. считам, че такава коалиция може да бъде основен фактор за доброто финансиране в бъдеще на тази много необходима политика. Ако европейските региони и градове, болници, училища, МСП, НПО, както и отделните членове на ЕП, говорят в един глас, за да призоват за силна политика на сближаване след 2020 г., кой би могъл да спори с тях?

Комитетът на регионите изрази своя интерес още в най-ранния етап да координира създаването и работата на този „алианс за сближаване“, затова аз не мога да кажа той какво ще прави. Предполагам обаче, че такъв широк алианс би могъл да наложи мнението му да се чува например чрез инициране на онлайн петиция или чрез събиране на много кратки видеосъобщения от бенефициерите (учители, пътници в трамваи, кметове, бизнесмени и др.), които заявяват от своята позиция защо те подкрепят една силна политика на сближаване.

Както се казва: „Опитът учи“. С други думи: оставете онези, които са били облагодетелствани от политиката на сближаване в своя регион, да говорят по-силно!

Европейската седмица на регионите и градовете ще се проведе в периода 9—12 октомври.

Какво е вашето послание към хилядите участници, които ще пристигнат в Брюксел?

Силата на тази политика се състои в ангажираността, знанието и търпеливата работа на хиляди практикуващи специалисти в нашите региони. Бих искала да ги помоля да сложат всичко това в багажа си, за да го споделят с нас и да почерпят вдъхновение от обмяната на опит. Точно тук, в самото сърце на Европа, се усеща пулсът на тези взаимодействия отвъд границите. ■

“Моята амбиция е тази инициатива да стане възможно най-осезаема и видима, за да достигне максимален брой избрани местни, регионални, национални и европейски представители и освен това да достигне до всички, които ежедневно усещат добавената стойност на политиката на сближаване. ”

Насърчаване на една силна, ефективна и видима политика на сближаване

Карл-Хайнц Ламберц, председател на Европейския комитет на регионите, обяснява как наскоро стартираната инициатива #CohesionAlliance се стреми да повиши осведомеността сред европейските граждани относно основната инвестиционна политика на ЕС.

Този година без съмнение Европейският съюз избегна две популистки и особено опасни заплахи за единството си — в Нидерландия и във Франция. Доказателства за желанието на Европейския съюз за реформа може да се намерят в най-голяма степен в размишленията му за бъдещето на Европа, макар и днес тя да се намира на кръстопът.

Направени са опити за реформи, понякога към по-добро, но „старите“ политики все още представляват заплаха — предимно за политиката на сближаване и общата селскостопанска политика. В същото време се появяват нови предизвикателства, като например „Брекзит“ или необходимостта да се направи повече за безопасността на гражданите, за отбраната, за управлението на миграцията и бежанците и за външната политика.

В тази ситуация би било грешка да се изберат грешните цели и поради това европейският Комитет на регионите (КР) защитава една силна и ефективна политика на сближаване, видима за гражданите.

За да я защити по-добре, беше създаден #CohesionAlliance или Алиансът за сближаване. Познаването на политиката на сближаване сред широката общественост е твърде слабо, въпреки че тя е основната инвестиционна политика на ЕС. Всъщност съществува тенденция да забравим как би изглеждала Европа без тази политика

Цифрите говорят

Както беше посочено в документа за размисъл относно бъдещето на финансите на ЕС, никога не трябва да се забравя, че за периода 2007—2013 г. по линия на политиката на сближаване беше предоставена финансова помощ на 121 400 стартиращи предприятия и на около 400 000 малки и средни предприятия, за 94 955 изследователски проекта и 33 556 проекта за сътрудничество между МСП и изследователски центрове, за 41 600 нови дългосрочни работни места в областта на научните изследвания, за 1500 км подобрена железопътна линия в трансевропейската транспортна мрежа и накрая за 49,7 милиона участия в интервенции, насочени към подобряване на човешкия капитал, като почти половината от него е придобил нови умения.

За гражданите на Европа политиката на сближаване е олицетворение на идеята за Европа, която предлага защита, по-специално от негативните последици от глобализацията. Също така не е случайно, че подкрепата на гражданите за тази политика непрекъснато нараства, както показва неотдавнашно проучване на Евробарометър от юни 2017 г., в което 78 % от гражданите считат, че регионалните инвестиции на ЕС имат положително въздействие върху техния град или регион.

Тази защита е осезаема — цифрите говорят сами по себе си — но политиката на сближаване остава една от най-атакуваните европейски политики в контекст, в който в бъдеще се очаква драстично намаляване на многогодишната финансова рамка (МФР), по-специално като резултат от излизането на Обединеното кралство от ЕС.

Моят анализ е следният: само КР не може да защити тази политика и да постигне очакваните резултати. Посредством #CohesionAlliance КР трябва да стане катализатор на всички инициативи за сближаване, които се зараждат на териториите. Тези инициативи са многобройни и с добро качество: градовете, регионите, гражданското общество, икономическият свят, асоциациите и мрежите, всички те се мобилизират, за да предложат нова бъдеща политика на сближаване.

Всъщност идеята не е да се приемат неизменните принципи на една точно определена политика на сближаване. Напротив, решението трябва да покаже, че за да продължи политиката на сближаване, тя трябва да бъде трансформирана, като се разчита на нейните основополагащи принципи и на една благоприятна триада, основана на териториалното сближаване, мобилизирането на частния сектор чрез подходящи финансови инструменти и участие в един по-гъвкав Пакт за стабилност и растеж.

Становището на КР „в полза на една силна и ефективна европейска политика на сближаване след 2020 г.“ подчертава тази насока: бюджет, който да отговаря на нашите амбиции; потвърждаване на принципа на политиката за

партньорство, основаващ се на териториален подход; драстично опростяване на процедурите, по-специално на тези за управление и контрол, основани на принципите на диференциация и пропорционалност; по-силна връзка със структурните реформи чрез предварителни условия; нови показатели за разпределяне на средствата и по-добро отчитане на субрегионалните различия; и подобрена видимост на резултатите.

Обединяване на силите

КР и основните сдружения на местните власти (CPMR, AER, Eurocities, CEMR, AEER) се събраха, обединени от тези принципи, и създадоха платформата #Cohesion Alliance, предназначена да събира всички инициативи, които могат да бъдат определени сред тези общи принципи. По този начин КР може да се превърне в институционален говорител на териториите и исканията на гражданите в преговорите за бъдещата МФР и в разработването на бъдещи регламенти, които ще ръководят използването на европейските структурни и инвестиционни фондове.

След приемането на становището на КР на 12 май 2017 г. и стартирането на голямата инициатива #Cohesion Alliance на 18 май, ние ще стартираме тази платформа на политическо равнище на 9 октомври по повод на Европейската седмица на регионите и градовете.

Моята амбиция е тази инициатива да стане възможно най-осезаема и видима, за да достигне максимален брой избрани местни, регионални, национални и европейски представители и освен това да достигне до всички, които ежедневно усещат добавената стойност на политиката на сближаване.

Поради тази причина този алианс ще бъде в центъра на срещата между Комисията по регионално развитие на Европейския парламент и Комисията по териториално сближаване на Комитета на регионите, която ще се проведе на 10 октомври. Ще бъде важно да предадем тези послания както на комисар Крецу, така и на Съвета по общи въпроси на 15 ноември, с цел да продължим да повишаваме осведомеността на онези държави членки, които ще вземат решения за бюджета, от решаващо значение за бъдещето на Европа.

Заедно с Алианса ще съберем цялата си енергия, за да защитим политиката на сближаване в интерес на всички европейци. ■

НАУЧЕТЕ ПОВЕЧЕ

<http://cor.europa.eu/bg/Pages/home.aspx>

С ВАШИ ДУМИ

„ПАНОРАМА“
очаква вашите
материали!

В светлината на предстоящия 7-ми доклад за сближаването в този брой посвещаваме раздела „С ваши думи“ на големия принос на заинтересованите страни на местно, регионално, национално и европейско равнище за текущите и предстоящите дискусии относно политиката на сближаване за периода след 2020 г.

„Панорама“ ще се радва да получи материали, които може да бъдат включени в следващите ни броеве. Свържете се с нас, за да получите информация за сроковете и насоки за вашите материали: regio-panorama@ec.europa.eu

Политиката на сближаване след 2020 г. — сложна съвкупност от приоритети

Португалия категорично подкрепя поддържането на силна политика на сближаване с подходящи ресурси за постигане на основните ѝ цели: да се даде възможност на държавите членки и на регионите да се доближат до стандартите за развитие на Европейския съюз.

Педро Маркес
Министър на планирането
и инфраструктурата,
Португалия

За тази цел е важно да се поддържа солиден бюджет на ЕС, търсещ нови решения в контекста на дебата за собствените ресурси на Европа (при което не може да се пренебрегне приносът на доклада „Монти“), които отговарят на резултатите от Брекзит и разбира се на финансирането на нови предизвикателства и политики.

Политиката на сближаване трябва да обърне по-голямо внимание на конкурентоспособността, като подкрепи иновациите, уменията и заетостта като основни фактори за реалната конвергенция и трайното сближаване.

Този подход обаче трябва да бъде допълнен със специфични инструменти за подпомагане на конвергенцията на държавите, обект на сближаване. А акцентът върху планирането и резултатите трябва да бъде запазен.

Следва да се запазят и укрепят предварителните условия, а където е уместно, да се създадат и последващи условия, със „стимули“ за насърчаване на конвергенцията на най-слабо развитите държави членки.

Подобна логика на възлагане би трябвало да ръководи по-задълбочено и по-малко бюрократично управление, споделено между Европейската комисия и държавите членки, въз основа на „доверителни договори“. С оглед на резултатите от изпълнението на договорите може да се направи повече, за да се укрепят връзката между националните програми за реформи и прилагането на структурните фондове.

За да постигнем това, трябва да съгласуваме политиките и мерките, за да подкрепим конкурентоспособността за конвергенция и заетост, от една страна, с други политики и мерки, насочени към подобряването на териториалната конкурентоспособност и сближаване, от друга страна.

Първоначално политиките следва да се съсредоточат върху: i) иновациите и знанията, за да създадат условия за конкурентоспособност на бизнеса и разработването на научни и техноло-

гични бази за обновени стратегии, основани на иновациите; ii) квалификацията, обучението и заетостта, за да се осигури предлагането на човешки ресурси с необходимите умения за икономическо и социално развитие и модернизация.

От друга страна, политиките и мерките, насочени към териториална конкурентоспособност и сближаване, трябва да се съсредоточат върху: i) енергетиката и изменението на климата, като осигурят условия за намаляване на енергийната зависимост; ii) морската икономика, като укрепят нейния стратегически потенциал (включително морската граница); iii) укрепването на връзката с глобалните мрежи и пазари, като насърчат конкурентоспособността и привлекателността на градските региони, както и тяхното социално сближаване; и iv) допълнителното насочване на вниманието към териториите с ниска гъстота на населението и трансграничните територии с цел засилване на трансграничното сътрудничество и конкурентоспособността на тези територии, като се използват предимствата на вътрешните ресурси.

Накратко, това е сложната съвкупност от приоритети, с която политиката на сближаване трябва да се справи, подготвяйки европейските икономики да посрещнат неизбежната структурна икономическа промяна в контекста на глобализацията и цифровата трансформация, като същевременно запази посоката на устойчиво намаляване на териториалното неравенство. ■

Политиката на сближаване след 2020 г.: по-опростена за всички

Политиката на сближаване полага основите за положителни промени в социално-икономическото развитие на държавите членки. Тя значително намали различията между регионите и тези на административно ниво. Освен това тя допринесе за значителния растеж в ЕС. През следващите месеци ни предстои много работа, за да подготвим рамката на политиката на сближаване за следващия програмен период (след 2020 г.). И така, на какво следва да обърнем внимание?

Политиката на сближаване, с интервенциите си, които целят да се постигне добре насочено развитие на държавите членки, укрепва конкурентоспособността на регионите, допринася за реалното сближаване в рамките на ЕС и подкрепя доизграждането на единния пазар. Като основната инвестиционна политика на ЕС, политиката на сближаване трябва да остане стабилен и силен инструмент, насочен към бъдещото регионално развитие.

Според мен тази политика трябва да бъде основана на дългосрочна стратегия и на управление на трите равнища на нейното прилагане — европейско, национално и регионално/местно. Доброто управление е предпоставка за благоприятна инвестиционна среда, ефективно усвояване и постигане на стратегическите цели.

Освен това то предоставя възможност за гъвкав отговор на непредвидени глобални и европейски предизвикателства, които могат да окажат влияние на живота ни в ЕС.

Нуждаем се от инструменти на ЕС, чието прилагане да дава резултати, които всеки един гражданин да забелязва в ежедневието си живот. В бъдеще има възможност политиката на сближаване да стане още по-видима и разбираема във всяка държава членка. Друго предизвикателство за политиката за периода след 2020 г. е постигане на по-добра координация за съчетаване на допълняемости и откриване на полезни взаимодействия между различните програми за подкрепа на ЕС.

Прилагането на политиката на сближаване трябва да бъде мрежово ори-

възможност да обсъдят бъдещето на политиката на сближаване. Освен това ние насърчаваме и сме подготвени да водим дискусии на многонационални платформи, за да създадем база за бъдещи решения.

В заключение, сега следва да използваме възможността да подчертаем значението на политиката на сближаване. Всички държави членки трябва да си сътрудничат с Комисията, за да се създаде бъдещата структура на политиката, която да отразява извлечените поуки и да възстановява доверието на всички равнища. Една по-опростена система на изпълнение с по-малка административна тежест би могла да стане реалност и нашият ангажимент е да разработим такава система. Друг важен аспект е насочването на вниманието върху споделеното управление, което е проява на общи ангажименти и укрепва политическата ангажираност от страна на Комисията и на държавите членки. ■

Карла Шлехтова
Министър на регионалното развитие, Чешка република

ентирано и да включва участието на териториални партньори и предприятия, като сътрудничеството трябва да се осъществява както хоризонтално, така и вертикално. В Чехия нашето министерство изцяло прилага платформи за отворено партньорство, където заинтересованите страни имат

Политиката на сближаване може да отговори успешно на новите стратегически предизвикателства

Политиката на сближаване е най-продуктивният инструмент на равнище ЕС, който може да доведе до реалната стратегическа промяна, която нашите граждани търсят. Това може да бъде постигнато само чрез осигуряване на достатъчно финансиране, засилена ангажираност на национално равнище и значително намален регулаторен подход.

Дана Рейзниесе–Озола
Министър на финансите, Латвия

Благодарение главно на финансирането по линия на политиката на сближаване, балтийските държави са едни от най-добрите в сферата на сближаването. След присъединяването на Латвия към ЕС нейният БВП на глава от населението е нараснал от 47 % (през 2004 г.) на 65 % (2016 г.), което е съществен напредък. Европейските структурни и инвестиционните фондове изиграха важна роля за преодоляването на кризата — през периода 2008—2015 г. ръстът на БВП се е увеличил средно с 1,3 % годишно.

Независимо от успеха на политиката досега, на Латвия ще ѝ отнеме много време, за да достигне средната стойност за ЕС по отношение на БВП на глава от населението. Тези срокове не отговарят на очакванията на гражданите и предизвикват разочарование и нарастващ евроскептицизъм — както в по-слабо развитите, така и в развитите региони.

Самата политика на сближаване може успешно да отговори на новите стратегически предизвикателства, пред които е изправен ЕС. Ето защо би било много недалновидно да се подкопава значението на сближаването. Политиката трябва да бъде по-добре насочена и използвана за подкрепа на мерки, които имат проверим ефект върху потенциала за растеж, повишаване на конкурентоспособността, производителността и осигуряване на икономическа трансформация.

Една от основните причини за успеха на политиката на сближаване в Латвия е, че признахме значението на тези фондове за осъществяването на ранни стратегически реформи. Ето защо виждам сериозни основания за още по-голямо обвързване на политиката на сближаване със структурните реформи. Трябва обаче да бъдат изпълнени няколко предварителни условия, за да стане тази връзка по-ефективна.

Самата политика на сближаване трябва да се подобри, за да стане още по-стратегически инструмент. Механизмите за изпълнение трябва да бъдат радикално ревизирани и опростени — досега усилията за опростяване не доведоха до истинско опростяване. Сега през четвъртата година от настоящия програмен период в целия ЕС се наблюдава съвсем малък напредък на практика, тъй като националните и регионалните администрации все още се опитват да се справят с всички бюрократични процедури.

Ключовият елемент е доверието. Ако дадена държава или регион многократно са доказали, че са в състояние да използват средствата ефективно и правилно, следва да им се гласува доверие да създадат ефективни процедури за контрол и да изготвят свои собствени стратегически решения за прилагане на най-добрата политика на сближаване. ■

“Една от основните причини за успеха на политиката на сближаване в Латвия е, че признахме значението на тези средства за осъществяването на ранни стратегически реформи. Ето защо виждам сериозни основания за още по-голямо обвързване на политиката на сближаване със структурните реформи.”

Необходимост от обща политика на сближаване

Политика на сближаване, която да включва всички региони — от най-силните до най-слабите — е от жизненоважно значение за успеха на Европейския съюз.

Европейските региони са гръбнакът на Европейския съюз — в политически, икономически, социален и културен аспект. Ето защо продължаващата силна подкрепа за регионите за периода след 2020 г. е от жизненоважно значение за успеха на Европа. Европейските структурни и инвестиционни фондове (ЕСИФ) ни предлагат възможност за постигане на реален тласък и увеличаване на инвестициите. Те гарантират, като насърчават сътрудничеството, че Европа има значение за гражданите и че е достъпна за тях.

Беате Мерк
Държавен министър
по европейските въпроси
и регионалните отношения
на Бавария

Още на ранен етап Бавария разработи позициите си по реформата на ЕСИФ, която ще се проведе след 2020 г. Основната ни загриженост, която споделяме и с другите региони на Европа, е как да запазим подходящо ниво на ЕСИФ за всички европейски региони. Това важи по-специално за по-силно развитите

региони, като например Бавария, така че техните по-силни регионални върхове постижения да продължат да облагодетелстват по-слабо развитите си съседи чрез повишено търсене и допълнителна добавена стойност. Една обща европейска политика за подпомагане обединява Европа, вместо да я разделя на „донори“ и „получатели“.

Също така в един силен регион като Бавария има нещо повече от процъфтяващи градове. По-специално областите, граничещи с Чешката република, са част от структурно по-слаби области и следователно приоритетни области за интервенция на Европейския фонд за регионално развитие.

Регионалната политика на ЕС е толкова важна за нас, защото засяга пряко хората в Бавария и в другите европейски региони. Много проекти в Бавария могат да се реализират само благодарение на средства от ЕС. За разлика от краткосрочните механизми за управление на кризи, ЕСИФ предоставя дългосрочно финансиране през целия период на финансиране, като средствата и ресурсите се определят предварително. Това позволява висока степен на планиране и финансова сигурност. Също така се предоставя възможност за преследване на важни общоевропейски цели, които не винаги водят до „бързи победи“, а вместо това изискват по-дългосрочна политическа издръжливост. Дългосрочните, устойчиви, основани на безвъзмездни средства ЕСИФ не следва да се заменят със селективни инструменти за краткосрочно финансиране; вместо това следва да се запази тяхната стратегическа, споделена, ориентирана към резултатите структура за финансиране на проекти.

„Да строим мостове, а не стени“ трябва да бъде мотото на Европа за периода след 2020 г. Всички страни трябва да работят заедно, без да създават ненужни разделения. Това изисква още по-силно трансгранично сътрудничество.

Interreg програмите безспорно са допринесли много за интеграцията на Европа. Работата със съседите ясно демонстрира на местните хора добавената стойност на една стабилна Европа — граничните райони от миналото са се превърнали в места за срещи на бъдещето.

Следва да бъдат засилени и новите политически подходи, като например макрорегионалните стратегии и създаването на по-нататъшни полезни взаимодействия в транснационалните програми на ЕС. В качеството си на действащ председател на стратегията на ЕС за Алпийския регион (EUSALP), Бавария се ангажира да засили макрорегионалните стратегии на ЕС след 2020 г. Също така тя е твърдо решена да ограничи бюрократичната тежест на политиката за финансиране, като по този начин ще укрепи независимостта, като същевременно гарантира, че регионалната помощ поддържа добавената стойност.

Европейската политика на сближаване е действителен израз на европейската солидарност — по-силните страни подкрепят по-слабите. Бавария разбира и оценява това. Тя също е изпитала солидарността от страна на другите по пътя си от селскостопанска област до земя на иновациите. Днес баварските предприятия си сътрудничат с партньори в цяла Европа. Ето защо една стратегическа европейска регионална политика следва да обхваща всички европейски региони, включително и по-развитите. Това е единственият начин да засилим социалното и регионалното сближаване в рамките на държавите членки и между тях, като същевременно подкрепяме икономическия успех на всички региони. Когато успеем да постигнем това и когато местните хора постигнат конкретни успехи като резултат от европейското сътрудничество, гражданите ще се радват на новооткритото доверие в ЕС. ■

Участие на регионите и запазване на солидарността

Ефективните процеси в рамките на политиката на сближаване, като например стратегиите за интелигентна специализация и Програмата за градовете, трябва да се засилят през периода след 2020 г.

Соня Палхус, Мениджър по международни отношения, Регионален съвет на Югозападна Финландия

Днес регионът на Югозападна Финландия се развива добре. Това не винаги е било така, но икономическият растеж постепенно набира скорост благодарение на

нарастващите инвестиции, особено в синия отрасъл и в производствените отрасли. Въпреки това положително развитие, напредъкът налага и нови предизвикателства за региона, което означава, че трябва да бъдат осигурени финансови инструменти и стабилна основа за този растеж.

Местоположението на региона в сърцето на Балтийско море го превърна в естествена среда за заинтересованите лица в Югозападна Финландия, за да се ангажират със Стратегията на Европейския съюз за региона на Балтийско море (EUSBSR) и да я прилагат. Тази макрорегионална стратегия предостави много подходяща рамка за трансгранично сътрудничество, тъй като морските граници винаги са били важен фактор в региона.

Регионалният съвет на Югозападна Финландия е домакин на единствения управляващ орган на Interreg във Финландия — програма „Централен Балтийски регион“ — и следователно директно вижда добавената стойност на трансграничното сътрудничество, което е активно и стимулирано от резултатите. Работата с подкрепата на Кохезионния фонд по общите предизвикателства и силните страни предоставя нови идеи и решения

за региона и тя ще бъде силно подкрепяна и в бъдеще.

Политиката на сближаване след 2020 г. увеличава очакванията сред регионалните предприемачи. Съществува значителна нужда от следващо поколение европейска политика на сближаване, но реформата не трябва да се свежда до техническо упражнение, а трябва да приеме по-систематичен подход към устойчивото регионално икономическо, социално и екологично развитие.

Тематичната концентрация трябва да бъде съпроводена с възможност за бърза реакция и гъвкавост. За да се приложат визиите за регионите и разбирането на необходимите действия, са необходими опростяване и гъвкавост на процесите. Трябва да се приложи по-голяма гъвкавост, без да се увеличава възможността Комисията или държавите членки да изтеглят средства от региона.

И накрая, не забравяйте какво е основата на политиката на сближаване, участието и солидарността на всички региони трябва да бъдат запазени. ■

Политиката на сближаване — важен инструмент за солидарност на ЕС

Политиката на сближаване трябва да играе видима роля — и във финансово отношение — във всички региони на Европейския съюз, особено в подкрепа на действия с ясна добавена стойност за ЕС.

Специално за регионите в неравностойно положение политиката на сближаване е основният финансов източник за инвестиции. Но също така тя предоставя силен тласък за икономическо развитие и иновации и на развитите региони.

Досега политиката на сближаване в Каринтия се характеризира с насо-

ченост към научноизследователската и развойна дейност и иновациите. Освен това трябва да се следва подходът на тематичната концентрация — особено в развитите региони — за да може да се реагира на новите предизвикателства.

Въпреки това, за да бъде успешен и истински инструмент за солидарност,

политиката на сближаване трябва да бъде реформирана. Това се отнася по-специално до регионите, в които ЕСИ фондовете имат относително малък принос за регионалното и икономическото развитие.

Тази съществена реформа следва да включва реално прилагане на пропорционалността и да следва принципите за субсидиарност. Освен това трябва да се приложи действително и обстойно опростяване и трябва да има хармонизация с останалите области на политиката (например „Хоризонт 2020“).

За Каринтия, която е класически граничен регион, също е много важно да се продължи европейското териториално сътрудничество (Interreg) във всичките три измерения (трансгранично, транснационално и междурегионално). Този реален инструмент за

Армин Схабус
програмен координатор за ЕС,
Служба на регионалното
правителство на
Каринтия, Австрия

европейска интеграция и сътрудничество често е единствената възможност — особено за малките региони — за намиране на правилните решения за новите предизвикателства.

Съгласно добавената стойност макрорегионалните стратегии (EUSALP, EUSDR) също трябва да се разглеждат като важни инструменти за сътрудничество и стратегически политически мрежи. Чрез разработването на стратегически цели следва да се улесни прилагането на интегриран подход, основан на регионалните предизвикателства.

Това включва продължаването (и опростяването) на подхода за ръководено от общностите местно развитие (CLLD). Каринтия започна периода 2014—2020 г. с прилагането на подхода CLLD в програмата Италия—Австрия на Interreg като амбициозна регионално развитие и разширяване на подхода LEADER. Необходимо е инструментът CLLD да остане на разположение след 2020 г. ■

Защо се нуждаем от силна политика на сближаване

Европа е подложена на изпит на много фронтове, включително политиката ѝ на сближаване, която в момента е поставена под въпрос

Докато в Европейския съвет и в Комисията се водят дискусии, позицията на градовете и регионите е ясна. Вярваме, че политиката на сближаване не само трябва да остане една от основните политики на ЕС, но и да бъде укрепена.

И така, защо се застъпваме за политиката на сближаване? Това е така, защото тя показва на хората, че ЕС се интересува от тях. Само в Италия в периода 2007—2013 г. тя ни предостави възможност да създадем над 60 000 работни места.

Това е само един пример, който показва как политиката на сближаване променя териториите на Европа.

Ето защо Съветът на европейските общини и региони (CEMR) се застъпва за осигурен бюджет, който да позволи на богатите и бедните региони да отговорят на най-неотложните ни предизвикателства, като миграцията и изменението на климата.

Въпреки това, запазването на политиката на сближаване като такава не е достатъчно: достъпът до средства следва да бъде опростен, така че териториите с по-малко ресурси да могат да се възползват от тях.

Преди всичко бъдещата политика на сближаване трябва да бъде разработена в сътрудничество с европейските територии. За да се постигне това, следва да се водят диалози на място

Стефано Боначини
Председател на Емилия-Романя
и председател на Съвета на
европейските общини и региони
(СЕОР), Белгия

с всички местни и регионални правителства, техните представителни асоциации и други заинтересовани страни. Те трябва да разглеждат

по-специално въздействието на настоящата политика на сближаване, нейната добавена стойност, както и начина за нейното подобряване.

Тези диалози ще бъдат в идеалния момент за размисъл за бъдещето на Европа. Всъщност наскоро приехме

позиция, която излага местната и регионална визия за Европа през следващите години. Като председател на SEMR призовавам институциите на ЕС да се ангажират с конструктивен диалог с местните правителства. Също така призовавам местните власти да обсъдят в рамките на тези дискусии

идеи и предложения за по-добро приваждане на ЕС в съответствие с местните нужди. ■

Иновации и стратегическо планиране за бизнеса

Политиката на сближаване традиционно предоставя ефективен инструмент и значителна финансова подкрепа за големите предизвикателства — конкурентоспособност, иновации и социално сближаване, с които европейските региони трябва да се справят.

Масимо Сабатини
Директор „Регионална политика
и териториално сближаване“,
Confindustria, Италия

Сътрудничеството между европейски територии с допълващи се специализации може да доведе до по-балансиран растеж на конкурентоспособността, а правилното съотношение между безвъзмездните средства и заемите ще може да насърчи инвестициите и консолидирането на МСП. По същия начин бъдещата политика на сближаване ще е в състояние да насърчава по-благоприятни и продуктивни условия за предприятията, публична администрация, която е по-близо до техните нужди, и цялостно подобряване на публичните действия за развитие чрез механизми, като предварителни условия, които ще се поддържат и ще станат по-концентрирани.

Политиката на сближаване е в състояние да отговори на териториите в съответствие с техните изисквания и потенциал. След 2020 г. тези предизвикателства ще се засилят и затова е от съществено значение Европейският съюз да запази и да укрепи основния инструмент, с който разполага за насърчаване на публичните и частните инвестиции, хармоничния растеж на своите територии и намаляването на различията.

Confindustria счита, че тази политика е от решаващо значение за изграждането на по-широкия европейски проект за мир и икономически растеж, и по-специално за справяне с предизвикателствата, свързани с конкурентос-

пособността, пред които европейската промишленост трябва да се изправи. Съставните елементи на т. нар. „четвърта индустриална революция“ — т.е. иновации в производството, научни и технологични изследвания, цифровизация на производствените процеси и повишаване на уменията — трябва да могат да намерят адекватни ресурси и инструменти в бъдещата политика на сближаване. Също така тя трябва да разшири обхвата на опитите, провеждани с инструменти като програма „Хоризонт 2020“, за нарастващия дял на предприятията.

За всичко това е необходима реформирана и опростена политика, с по-голям акцент върху по-малко приоритети и измерими резултати, които да бъдат избирани от отделните региони от общ набор в съответствие с принципа за по-голяма субсидиарност. Това означава изместване на механизмите за

прилагане и контрол още по-близо до националното и регионалното равнище, а действията на равнище Европейски съюз да се насочат към стратегията и стратегическото планиране.

Всичко това изисква високо ниво на доверие между участващите инсти-

туции, както и ефективно и квалифицирано партньорство, което на етапа на дефиниране на правилата знае как да доведе до опростяване от гледна точка на основните бенефициери, т.е. бизнеса. ■

Политиката на сближаване може да помогне на Европа да се справи с жилищното предизвикателство

Липсата на жилища на достъпни цени и произтичащото от това изключване са едни от основните рискове, пред които са изправени нашите градове, региони и общества като цяло, поради което разходите за социални жилища са инвестиция с висока степен на социално въздействие.

Лошите жилищни условия струват на нашите икономики 195 милиарда евро на година (Eurofound), а през 2016 г. беше отчетено най-голямо увеличение на цените след кризата (Евростат). Размерът на човешката и икономическата цена вследствие на този неуспех на политиката и прекомерното разчитане на пазара стават трудни за преодоляване. Политиката на сближаване на ЕС може да направи повече, за да отговори на това предизвикателство, като се основава на иновативни и утвърдени подходи, които работят.

Достъпът до жилища с добро качество и на достъпни цени е отговорът, независимо от това какво обществено

предизвикателство се обсъжда. Жилищата определят живота на човека, тъй като те са приобщаващо благо, свързано със здравето, икономическата и енергийната сигурност, транспорта, образованието и заетостта. То влияе и върху профила на жилищните квартали и оказва пряко въздействие върху социалното сближаване.

Като представителен орган на доставчиците на обществени, кооперативни и социални жилища в рамките на Европа, Housing Europe (www.housingeurope.eu) заедно с Международния съюз на наемателите и Delphis създаде, като използва Европейските награди за отговорно жилищно настаняване (www.responsiblehousing.eu), база данни за начините, по които тези асоциации показват ангажираност към ценности, които генерират новаторски от социална гледна точка решения. В същото време те подчертават социалното въздействие на местно равнище по отношение на устойчивостта на околната среда, доброто управление и справедливите отношения със заинтересованите страни, както и отговорното управление на човешките ресурси.

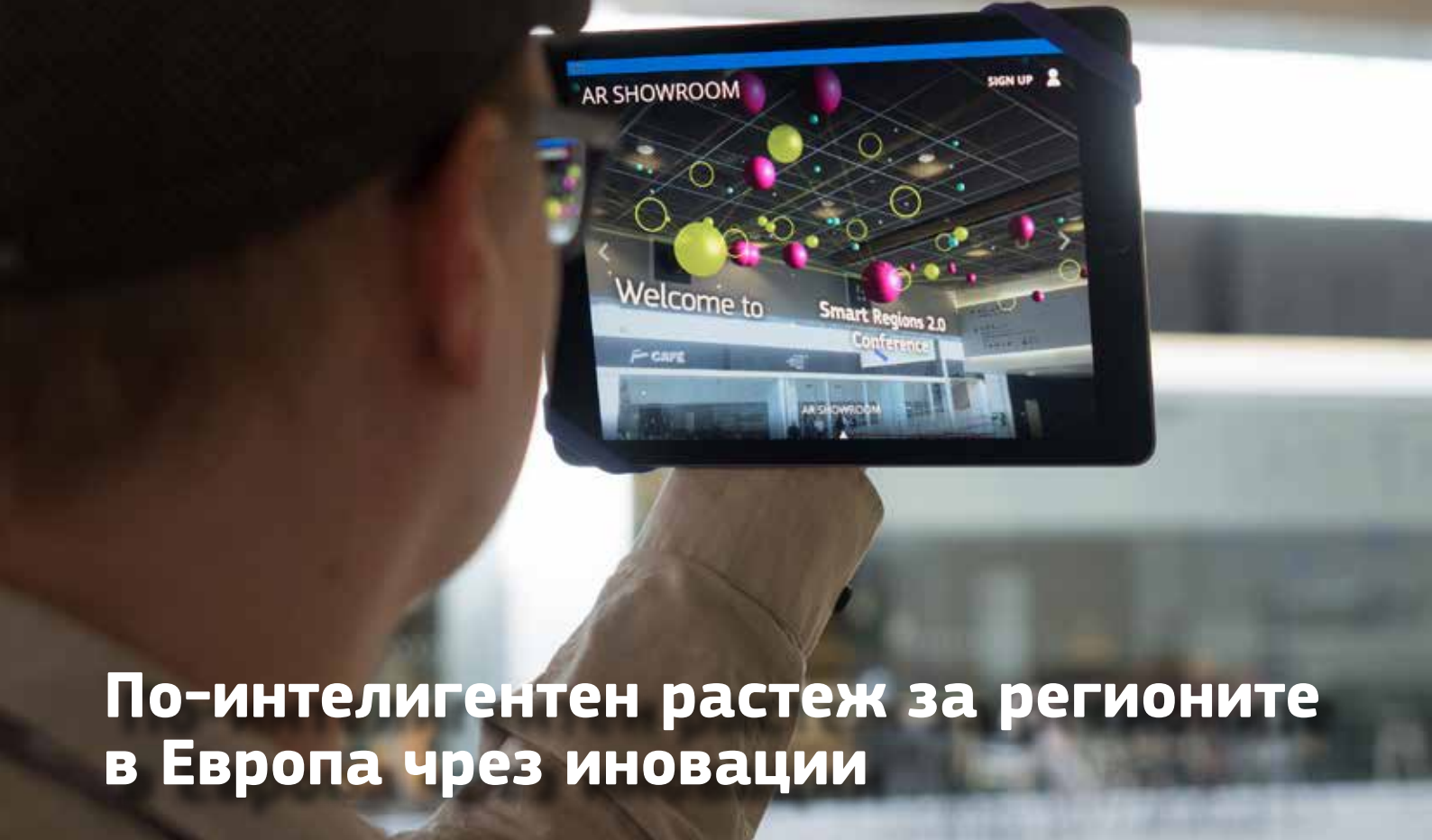
Успоредно с това, жилищното партньорство на Програмата за градовете в ЕС, в което Housing Europe участва като

Сорча Едуардс
генерален секретар,
Housing Europe

партньор, представя първите стъпки в Наръчник за достъпни жилища. В него се разглежда широк набор от решения, които се прилагат в цяла Европа за справяне с жилищното предизвикателство по достъпен начин сега и в дългосрочен план, от гледна точка на градовете, строителните предприемачи и създателите на политики.

През следващите години от ключово значение ще бъде политиката на сближаване да подкрепи положителните практики и да помогне на Европа да се отнесе отговорно към жилищния проблем, за да могат всички граждани да имат полза. Затова опростяването на достъпа до средства за тези, които работят на местно равнище, ще играе ключова роля. Възможността за съчетаване на безвъзмездни средства и заеми (структурни фондове, заеми от ЕИБ, Европейски фонд за стратегически инвестиции и т.н.) е жизненоважна. ■

По-интелигентен растеж за регионите в Европа чрез иновации

Глобализацията, автоматизацията, новите технологии и декарбонизацията оказват влияние върху работните места, промишлените сектори, бизнес моделите и начина, по който се създават икономиката и обществото.

Европа преминава през етап на сериозни промени. Глобализацията, автоматизацията, декарбонизацията, цифровите и други нови технологии: всички те оказват влияние върху работните места, промишлените отрасли, бизнес моделите, икономиката и обществото като цяло.

Бъдещото предизвикателство за регионите на ЕС е да са в състояние да се конкурират на световно равнище с другите най-напреднали и нововъзникващи икономически сили, тъй като те повече от всякога са част от глобализирания свят. Ето защо те трябва да намерят начини да станат по-устойчиви и конкурентоспособни, като предприемат конкретни действия на равнище ЕС, на национално и местно равнище, като същевременно гарантират споделянето на ползите от глобализацията.

Много европейски региони са в добра позиция да се възползват от възможностите, предлагани от глобализацията. В дискусияния документ на Комисията относно глобализацията обаче се подчертава, че разделението по отношение на конкурентоспособността и иновациите между някои напреднали региони на ЕС и по-слабите региони се задълбочава.

Все още има уязвими региони в рамките на Европа — в Южна или Централна Европа и в Източна Европа. Иновациите се признават за един от основните икономически фактори за

насърчаване на заетостта. Определянето на иновационния потенциал на тези региони и съсредоточаването върху засилването на техните местни предимства, намаляването на разликите в развитието и повишаването на конкурентоспособността могат да спомогнат за укрепването на устойчивостта по отношение на глобализацията.

Стратегии за интелигентна специализация преобразуват европейския модел за растеж

ЕС се откроява в това отношение, като прилага интелигентна специализация във всеки регион. Интелигентната специализация предлага нови възможности за междурегионално сътрудничество около споделени приоритети, което осигурява допълване на силните страни на партньорите и преобразува европейския модел за растеж и интеграция.

Досега са създадени над 120 стратегии за интелигентна специализация и са получени над 65 милиарда евро от национални и европейски фондове (включително над 40 милиарда евро от Европейския фонд за регионално развитие). В общ план се очаква финансирането да подпомогне 15 000 предприятия да пуснат на пазара нови продукти, да подкрепи 140 000 стартиращи предприятия да разкрият 350 000 нови работни места за периода до 2020 г.

Интелигентната специализация осигурява нов начин за съвместна работа, основана на сътрудничеството и иновациите. Тя дава възможност на регионите и промишлеността да подкрепят местните решения, да насърчат конкурентоспособността и да увеличат максимално потенциала за растеж чрез икономии от мащаба, като същевременно създава очакваните от европейските граждани просперитет и работни места.

„Глобализацията и въздействието на новите технологии върху обществото и работните места имат дълбоки последици за ежедневиия живот на европейските граждани във всеки един от нашите региони, градове и села. Стратегиите за интелигентна специализация дават възможност на регионите да се справят с предизвикателствата, като развиват активите си и помагат на местните си предприятия да получат достъп до световните вериги за доставки, особено в промишлеността.“

Жан-Клод Юнкер, председател на Европейската комисия

Четири предизвикателства за стимулиране на обусловен от иновациите растеж в регионите на ЕС

Със съобщението си „Засилване на иновациите в европейските региони: Стратегия за стабилен, приобщаващ и устойчив растеж“¹, Комисията се ангажира да насърчи растежа, обусловен от иновациите, и да помогне на регионите да се възползват от възможностите, които предлагат технологичните промени и модернизацията на промишлеността. Комисията определи четири основни предизвикателства за регионалните иновации, както и някои пилотни действия за преодоляването им. Тези действия ще стартират до края на 2017 г., за да се насърчат по-големи инвестиции в междурегионалните иновационни проекти и да се подпомогне модернизацията на промишлеността в по-слабо развитите региони.

1. Стимулиране на иновационния капацитет в по-слабо развитите региони

Регионите в индустриален преход са изправени пред специфични предизвикателства и пречки, свързани с разпокъсаността и устойчивостта на инфраструктурите за изследвания и иновации, с липсата на кадри с подходящи умения и деиндустриализацията. Няколко инициативи и схеми за финансиране на ЕС им помагат да подкрепят широкообхватните иновации и да разширят участието си във фондовете на ЕС за научни изследвания и иновации. Те включват: TAIEХ Peer-2-Peer, платформа „S3“, програма „Хоризонт 2020“ за сформирани екипи, туининг, проекта „Път към високи научни постижения“ и проекта за изоставащите региони. Чрез пилотни действия Комисията ще улесни комбинираното използване на съществуващите инструменти на ЕС, ще ускори възприемането на иновациите и ще премахне инвестиционните бариери.

2. Увеличаване на сътрудничеството при инвестиции в иновации по региони

Стратегиите за интелигентна специализация, междурегионалното и макрорегионалното сътрудничество могат да помогнат на регионите да използват съществуващата допълняемост и да изградят вериги за създаване на общо-

европейска стойност чрез насърчаване на полезното взаимодействие при инвестициите между частния и публичния сектор и доближаване на базираните в ЕС иновации по-близо до пазара. Пилотните действия ще помогнат на междурегионалните партньорства да определят конкретни бизнес проекти и инвестиционни възможности.

3. По-нататъшни реформи на системите за научни изследвания и иновации по региони

Структурните реформи и по-добрите регулаторни и институционални рамки са от съществено значение за повишаването на конкурентоспособността и за осигуряването на иновационни стратегии. Комисията ще увеличи усилията си, за да насърчи държавите членки да използват в пълна степен подкрепата на ЕС за улесняване на разработването и изпълнението на реформите. Това ще бъде постигнато чрез получаване на помощ при поискване от Службата² за подкрепа на структурните реформи и Механизма за подкрепа в областта на политиките по програма „Хоризонт 2020“³. и накрая, Комисията приканва държавите членки да засилят диалога с всички заинтересовани страни в хода на процеса на европейския семестър.

4. Оползотворяване на полезното взаимодействие между политиките и инструментите на ЕС

Понастоящем съществуват значителен брой регионални, национални и европейски програми и инструменти⁴ за провеждане на политика, чиято цел е да стимулират иновациите, растежа и работните места или да насърчават междурегионалното сътрудничество. Комисията ще подкрепи националните и регионалните власти да ги комбинират по-добре и да изяснят възможните полезни взаимодействия по отношение на обществените поръчки и държавните помощи.

НАУЧЕТЕ ПОВЕЧЕ

<http://bit.ly/2fYMQSj>

<http://bit.ly/2xtHjOD>

<http://s3platform.jrc.ec.europa.eu/>

1) COM(2017) 376 final

2) https://ec.europa.eu/info/departments/structural-reform-support-service_en

3) <http://ec.europa.eu/programmes/horizon2020/en/tags/policy-support-facility/>

4) Съвместни технологични инициативи, публично-частни партньорства, Европейски институт за иновации и технологии, съюзи на знанията и секторни алианси на уменията в рамките на Еразъм +, инициативи за стратегическо партньорство на европейските кълъстери, мрежата Enterprise Europe, Европейските партньорства за иновации, мрежата на регионите за стартиращи предприятия, програми Interreg и др.

СИЛНИ И ОБЕДИНЕНИ В БЕЛГИЯ

През 1994 г. Universite Libre de Bruxelles (ULB) пое риска с надеждата да спечели и започна изграждането на център за биотехнологии в Шарлероа, Белгия. Благодарение на подкрепата от Европа и Валония, през 1999 г. се състоя откриването на Института по молекулярна биология и медицина (IBMM).

Целта на ULB беше да създаде биопарк, който едновременно да е академичен изследователски център и двигател на икономическото развитие на град Шарлероа, който като бивш лидер в стоманодобивната промишленост трябваше да премине през пълна индустриална трансформация.

Този риск си струваше. Днес биопаркът на Шарлероа обединява над 1100 души в рамките на:

- > Четирите изследователски института: IBMM, Института за медицинска имунология, Центъра за микроскопия и молекулярно изобразяване и Научно-изследователската лаборатория по растителна биология;
- > I-Tech-Incubator, който отговаря за създаването, привличането и подкрепата за растежа на предприятието;
- > Центъра за обучение HeLSci, който помага на предприятията да се развиват чрез разработване на специфични програми за обучение; и
- > Повече от 47 предприятия, някои от които са международни.

Център за микроскопия и молекулярно изобразяване

Това развитие стана възможно благодарение на координирането на научноизследователските дейности, обучението, трансфера на технологии и индустриалното развитие на равнище Biopark. Също така беше приложена стратегия за интелигентна специализация, която да насърчи развитието в три области: имунология, изображения и клетъчна терапия.

Други определящи фактори са волята на политическите органи да подкрепят растежа в сектора, присъствието във Валония на водещи предприятия в сектора, като GSK Vaccines или UCB, и изграждането на мрежи на публични и частни инвеститори — предприятията на биопарка привлякоха над 650 милиона евро от частни инвестиции.

Без първоначалната инвестиция от ULB, ЕС и Валония, биопаркът нямаше да съществува. Също така непрекъснатият успех обаче е и резултат от прилагането на ясна стратегия, привиждането в съответствие на националните, регионалните и местните политики, както и сближаването на публичните и частните участници. Все пак националният девиз на Белгия е „Съединението прави силата“!

*Доминик Демонте
Директор на BIOPARK Шарлероа, Южен Брюксел, Белгия*

ИНВЕСТИРАНЕ В БЪДЕЩЕТО НА ШВЕЦИЯ.

Шведският регион Вестра Йоталанд е един от европейските лидери в областта на иновациите. Вторият по големина регион в страната, той е дом на няколко големи компании,

Електрически хибрид Volvo 7900

като например Volvo Cars, Volvo Group, SKF и Astra Zeneca. Регионът е силен в областта на научните изследвания и иновациите с разходи за научноизследователска и развойна дейност над средните и той има пет известни университета. Промислеността е в центъра на регионалната икономика, а регионът е изпитвателна база за много нови устойчиви технологии.

Интелигентната специализация е неразделна част от цялостната стратегия за растеж и развитие на регион Вестра Йоталанд за периода до 2020 г. Стратегията отдава приоритет на 13 сектора, с акцент върху шест силни области: наука за живота, транспорт, зелена химия, материали, текстил и морски сектор. В рамките на тематичните програми регион Вестра Йоталанд инвестира сериозно в иновациите и развитието в тези сектори, като се съсредоточава върху изграждането на дълготрайни структури за сътрудничество, изпитване и демонстрации. Много от тези структури са разположени в шестте научни парка в региона.

Такива инвестиции са допринесли за подготовката на регионалната икономика за икономически промени. По-старите промишлености, като например текстилната промишленост, успяха да се трансформират и да останат конкурентоспособни в съвременната икономика на знанието.

Производството на текстил е било люлка на индустриалното развитие в много европейски държави, включително и в Швеция. По време на повтарящите се икономически кризи Швеция загуби много работни места, когато производството беше изнесено в чужбина. Независимо от това, текстилната промишленост никога не е напускала град Бурос, основният център за производство на текстил във Вестра Йоталанд. Предприятията в региона осигуряват две трети от работните места в шведския текстилен сектор. Вместо да се конкурират с компании, които продават евтини тениски, иновативните нови предприятия в Бурос се фокусират върху специализирани продукти в тази ниша.

Вестра Йоталанд е и основният шведски център за научноизследователска и развойна дейност в областта на транспорта, в който са заети почти половината работниците в автомобилния отрасъл. Автоматизацията,

електрификацията и ИКТ за превозни средства са сред конкурентните отрасли на промишлеността. В момента в региона се изпълняват няколко големи демонстрационни проекта, включително *ElectriCity*, където електрическите автобуси на *Volvo* се изпитват в реални условия в рамките на автопарка на градския транспорт.

Пример за полезни взаимодействия между средствата, свързани със стратегията за интелигентна специализация, е *Asta Zero*, уникално съоръжение за изпитване на безопасността на пътищата и превозните средства, което беше стартирано през 2014 г. Тази инвестиция беше осъществена благодарение на регионално и национално финансиране, допълнено със средства от Европейския фонд за регионално развитие и с уникален договор, подписан от автомобилната промишленост, с който тя обещава да използва и да плаща за съоръжението в продължение на няколко години.

Хана Бломдал

Старши служител, Отдел „НИРД“, регион Вестра Йоталанд, Швеция

RIS3 В ДЕЙСТВИЕ В СЕВЕРОИЗТОЧНА РУМЪНИЯ

Независимо дали обучаваме дете, изграждаме мост между две общности или спасяваме живот в болница с модерни технологии, ние изграждаме доверие в човешкия прогрес чрез регионално планиране и чрез управление на структурните фондове на ЕС. Ние го направим като част от нашата мисия, но как и какво правим зависи от мотивацията ни.

Интелигентната специализация е от решаващо значение за европейците. S3 има потенциала да направи значителни промени в цялата европейска икономика, като промени динамиката на целия континент. Европейската икономика се променя, както никога досега. Нашият регион, Североизточна Румъния, не прави изключение.

В региона бяха направени много подобрения благодарение на структурните фондове, което даде възможност повече граждани да имат достъп до чиста вода, подобрени обществени услуги, по-добри работни места и по-голяма свързаност

благодарение на нова инфраструктура. Повечето публични инвестиции бяха съсредоточени върху това, а качеството на живот се подобрява постоянно оттогава насам.

S3 в Североизточна Румъния е всеобхватен инструмент за планиране и програмиране — начин за съвместно решаване на обществени предизвикателства и за засилване на сътрудничеството в рамките на четворната спирала с единствената цел да се генерира развитие и създаване на блага. Ново поколение новатори, стартиращи предприятия и участници от частния сектор с глобално призвание дават възможност на отрасли, като хранително-вкусовата промишленост, текстил и нови материали, ИТК, здравословен начин на живот и остаряване, биотехнологии и околна среда, да станат отрасли на интелигентната специализация.

С всеотдайност и упорита работа S3 създаде 129 бъдещи проекта, които, ако бъдат изпълнени до 2023 г., ще променят завинаги нашия регион. Съществуват 65 проекта, чиято цел е да развият основни иновационни компетентности и да оценят резултатите от научните изследвания в предприятията, като те са се ориентирали към финансиране по линия на оперативните програми. 36,15 милиона евро по линия на регионалната оперативна програма (РОП) ще бъдат осигурени в подкрепа на 36 предложения, които планират да разработят услуги за трансфер на технологии. Благодарение на безпрецедентните усилия управляващият орган и агенциите за регионално развитие създадоха специална цел за RIS3 в рамките на РОП, която ще използва 25 милиона евро за подпомагане на изпълнението на останалите 28 интегрирани многостранни проекти за намеса, съсредоточени върху основни икономически вериги за създаване на регионална стойност.

Василе Асанди

Генерален директор на ADR Nord-Est, Румъния

ИНОВАЦИИ БЕЗ ГРАНИЦИ

Влаuwe като център за изследване на нововъзникващи болести, Делфт

Разположен под морското равнище, нидерландският регион Южна Холандия е изправен пред огромно предизвикателство,— как да се адаптира към изменението на климата. Като вход към Европа през пристанище Ротердам, регионът прави сериозни инвестиции в интелигентния и чист транспорт. Подобно метрополният регион трябва да осигурява храна на града и безопасна, чиста и здравословна околна среда за своите граждани.

Силните икономически клъстери предлагат иновативни решения в отговор на тези взаимосвързани предизвикателства. Ето защо фокусът не е насочен само върху разработването, но и върху изпитването на иновациите в полеви лаборатории под формата на среда за изпитване в реално време 24 часа в денонощието и 7 дни в седмицата, с цел разработване на решения, които могат да дадат реален принос за разрешаване на европейските социални предизвикателства. Този подход изисква намиране на допирни точки между дисциплини и отрасли и споделяне на опит с други европейски градове и региони с цел непрекъснато усъвършенстване на стратегиите и взаимно учене.

Друг важен принос за справяне с големите социални предизвикателства, пред които е изправена Европа, са европейските инвестиции в размер на 1 милиард евро, реализирани през периода 2007—2014 г., и 700 милиона евро, вече финансирани за периода 2014—2020 г. Европейските инвестиции в научноизследователска и развойна дейност, основани на високи постижения, са важни и доказват силата на нашите клъстери.

Уникалните европейски широкомащабни съоръжения за научноизследователска и развойна дейност с отворен достъп, като микроскопа NeCEN и пилотния проект Bioprocess, се финансират от ЕФРР, заедно с холандски центрове за валоризация и инкубатори, като YES! Delft. Постиженията включват 160 стартиращи предприятия, стотици патентовани технологии, действащи предприятия в над 80 държави, инвестиран капитал в размер над 130 милиона евро и над 1000 работни места.

Агенцията InnovationQuarter подкрепя регионалното икономическо развитие чрез револвиращ фонд — частично финансиран от ЕФРР. Освен това партньорите в региона работят съвместно с Европейската инвестиционна банка на регионална инвестиционна платформа за стимулиране на частните инвестиции.

Тези инвестиции са важна основа за нашата регионална иновационна екосистема. Предприятията работят в тясно сътрудничество помежду си и с три университета, два медицински центъра и университети за приложни науки, за да разработват и изпитват решенията за днешните предизвикателства. Общите теми, по които работят, включват използването на огромна база данни за мир и защита от наводнения, 3D печат в морската и медицинската промишленост, както и нови лекарства на базата на растителни екстракти. Работата в тясно сътрудничество с други европейски региони в няколко мрежи на ЕС, като например инициативата „Авангард за нов растеж чрез интелигентна специализация“, е още една причина стратегията за интелигентна специализация на Южна Холандия да бъде широко призната като основа за иновации без граници: междусекторни, трансгранични и междуфондови инвестиции.

Жаклине Спеъбрук

Представител на ЕС за провинция Южна Холандия, Холандия

S3 постига резултати в Център–Вал дьо Лоар

На пръв поглед S3 може да бъде кошмар за регион, който не е нито градски, нито високотехнологичен, особено в рамките на диверсифицираната икономическа структура на френския регион Център–Вал дьо Лоар. Въпреки това, след като регионалните заинтересовани страни решиха да подкрепят концепцията през 2011 г., бяха направени много подобрения, за да се постигне по-ефективна регионална стратегия за икономическо развитие и да се постигнат резултати.

Постигнатите резултати са благодарение на прилагането на един много интегриран подход, който включва водещи политики на най-високо политическо равнище в много ранен етап. Това осигури солидна легитимност на предприемаческия процес за научни открития, като същевременно потвърди, че петте избрани области на специализация не са твърде широки.

Областите на специализация понастоящем са основната отправна точка не само за Европейския фонд за регионално развитие (ЕФРР), но и за Европейското партньорство за иновации за селскостопанска производителност и устойчивост (EIP-AGRI), Европейския земеделски фонд за развитие на селските райони (ЕЗФРСР) и други политически инструменти на регионално равнище.

Капацитетът за усвояване на средствата (европейски, национални, регионални) беше оптимизиран благодарение на:

- › Управлението на мрежата за регионални иновации, която дава възможност за идентифициране на повече проекти, свързани с приоритетите на S3, особено за научните изследвания, развитието и иновациите в частния сектор;
- › Непрекъснатото общуване със заинтересованите страни заедно със специален екип, който да ръководи отблизо RIS3;
- › Широкото участие в програмите за междурегионално сътрудничество, като Interreg Europe, за сравнение и след това адаптиране на RIS3;
- › Връзките в приоритетите на веригата за стойност, които посочват къде да се инвестира въз основа на доказателства и ясни критерии, които също допринесоха за укрепването на репутацията и привлекателността на региона.

Прилаганата методология в региона Център–Вал дьо Лоар, успоредно с решаващата подкрепа на платформата S3, се оказа още по-полезна, тъй като благодарение на близостта си регионът на Париж имаше възможност да споделя социално-икономическите въздействия на RIS3. Колкото по-селски е регионът, толкова по-важни са тези основни фактори за успеха.

Фредерик Пина

Директор на DEV'UP Център–Вал дьо Лоар, Франция

Участници в семинар, посветен на приоритета на ИКТ за културно-историческия туризъм

ЕВРОРЕГИОНАЛНИ СТРАТЕГИИ, ПРЕСИЧАЩИ ГРАНИЦИТЕ

В периода 2014—2015 г. Mission Opérationnelle Transfrontalière (MOT) проведе проучване за икономическото развитие на трансграничните територии, като се фокусира върху границите, които Франция дели със съседите си, и проучи три други европейски граници. Проучването показва, че трансграничното икономическо развитие има много аспекти: корпоративно партньорство, износ или предоставяне на услуги през границата, двойно местоположение, взаимоотношения на подизпълнители и между клъстерите, но по принцип не се счита за териториален актив или потенциално конкурентно предимство.

Независимо от това, свободното движение на хора, стоки, услуги и капитал следва да се осъществява не само в европейското пространство като цяло, но и в трансграничните региони, което да благоприятства трансграничната интеграция. То е потенциален източник на просперитет, ако се координира чрез стратегиите за трансгранично икономическо развитие, например в областта на иновациите.

Тъй като всички европейски региони трябваше да разработят своя собствена стратегия за интелигентна специализация, това би могло да доведе до съвместни трансгранични инициативи. В случая на френско-испанската граница, Еврорегионът Пиринеи—Средиземно море (Юг—Пиринеи—Лангедок—Русийон, който сега се слива

с Окситания, Каталония и Балеарските острови) изготви Еврорегионална иновационна стратегия, след създаването на Еврорегионално партньорство за иновации през януари 2013 г. и териториална оценка на стратегическите сектори и иновационния потенциал на партньорските региони.

Определянето на обща основа на тези S3 позволи насочването на трите общи стълба на развитие на еврорегионалната стратегия: електронно здравеопазване, вода и селскостопански хранителни продукти (обединени в „Иновации за здравословен и активен живот на възрастните хора“). Трябва също да се отбележи, че еврорегионът Аквитания—Еускади—Навара инициира подобен процес в своя стратегически план за периода 2014—2020 г.

Жан Пейрони, Генерален директор на Mission opérationnelle transfrontalière (MOT), Франция

НАУЧЕТЕ ПОВЕЧЕ

Проучване на MOT относно трансграничното икономическо развитие, съфинансирано от ЕФРР в рамките на националната програма за подпомагане Europ'Act: <http://bit.ly/2wl00NE>

Еврорегион Пиринеи—Средиземно море: <http://www.euroregio.eu/en>

Бюлетин за проекта относно трансграничните еврорегионални стратегии за икономическо развитие и иновации: <http://bit.ly/2jkqZJy>

Еврорегион Аквитания—Еускади—Навара: <http://www.aquitaine-euskadi.eu/en/>

ПОМОРСКО НАСЪРЧАВА ПАРТНЬОРСТВОТА И ПРОЕКТИТЕ В ОБЛАСТТА НА НАУЧНОИЗСЛЕДОВАТЕЛСКАТА И РАЗВОЙНА ДЕЙНОСТ

Процесите на развитие, определени в Поморското войводство, включително областите за интелигентна специализация на Поморско (PSS), определят основния политически контекст за регионално развитие и инвестиране на публични средства в научноизследователската и развойната дейност. Първите конкурси за проекти в областта на НИРД в рамките на регионалните фондове на ЕС (изразходвани 34 милиона евро) показаха значителни възможности за кандидатстване. Тези инвестиции ще доведат до разработването например на малка буксирна лодка с хибридно задвижване, технологична платформа за наземно обслужване на самолети и продукти, предотвратяващи износването на хрущялите. Над 100 проекта получиха съфинансиране (41 милиона евро) за инвестиции за подобряване на конкурентоспособността на предприятията, а над 17 милиона евро бяха предоставени за проекти, насочени към разширяване на университетската инфраструктура с цел осигуряване на практическо обучение.

За да насърчи партньорите да мислят и да действат от гледна точка на разработването на иновациите чрез изпълнение на проекти в областта на научноизследователската и развойна дейност, Поморско приложи процес „отдолу-нагоре“, основан на партньорството, за подбор на PSS. Конкурсът беше отворен за всички организации в региона — предприятия, клъстери, университети и неправителствени организации. Над 400 участваха в двугодишния процес, от който регионалното правителство избра четири PSS:

- › Офшорни, пристанищни и логистични технологии;
- › Интерактивни технологии в среда с много информация;
- › Екологични ефективни технологии в областите на генериране, пренос, разпределение и потребление на енергия и горива и в областта на строителството;
- › Медицински технологии в областта на цивилизацията и свързаните с възрастта заболявания.

Пристанище Гданск

Ключ към системата за прилагане на интелигентни специализации, създадена в Поморско, са така наречените хоризонтални проекти, които носят потенциални облаги, като развиват цялата специализация и получават приоритетен достъп до регионално финансиране. Партньорите на PSS се споразумяха за обхват, включващ 17 проекта (общо 75 милиона евро), напр. за инфраструктура за изследователска и развойна дейност.

Дейностите на полските организации стават видими посредством инициативите за създаване на морски, медицински и космически инкубатор. Освен това тези организации се включват все по-често в международни проекти: Интелигентно син регион (Interreg) или INNOLABS („Хоризонт 2020“).

За улесняване на контактите между членовете на PSS и органите на самоуправление, както и споделените дейности в дадена област на специализация, бяха създадени т. нар. PSS съвети, които се състоят от представители на предприятия, научния сектор и институции от бизнес средата, включително клъстерите.

Диалогът в Поморско е постоянна характеристика на политиката на местното самоуправление за икономическо, социално и културно развитие. Примерът за избор „отдолу-нагоре“ на PSS със сигурност е интересен опит за регионалните партньори. Благодарение на нестандартните и последователни решения и на подхода, основан на партньорство, със сигурност можем да се конкурираме на международния пазар.

Каролина Липинска

Министерство на икономиката, Офис на маршала на Поморското войводство, Полша

Награди RegioStars 2017: 24 проекта-финалисти в светлините на прожекторите

За пореден път тазгодишният конкурс за наградите RegioStars постави в центъра на вниманието най-изключителните регионални европейски проекти. Експертно жури избра 24-мата финалисти от общо представените 103 проекта от 20 държави членки и от една съседна държава. Наградите ще бъдат връчени на победителите на 10 октомври по време на Европейската седмица на регионите и градовете 2017.

ТАЗИ ГОДИНА УПРАВЛЯВАЩИТЕ ОРГАНИ МОГАТ ДА ПРЕДСТАВЯТ ПРОЕКТИ ЗА НАГРАДАТА В ПЕТ КАТЕГОРИИ:

**ИНТЕЛИГЕНТНА СПЕЦИАЛИЗАЦИЯ
ЗА ИНОВАЦИИ ЗА МСП:** от началото до развитието в широк мащаб

ЕНЕРГИЕН СЪЮЗ: действия по климата

**ОПРАВМОЩАВАНЕ НА ЖЕНИТЕ
И АКТИВНО УЧАСТИЕ**

ОБРАЗОВАНИЕ И ОБУЧЕНИЕ

CITYSTARS: градове в процес на цифровизация

ФИНАЛИСТИТЕ

Интелигентна специализация за иновации за МСП: от началото до развитието в широк мащаб

1. Bio Base NWE: Фландрия, Белгия (Европейски фонд за регионално развитие — ЕФРР)

Проектът „Bio Base NWE“ предостави на новаторите в областта на биоикономиката и на малките и средни предприятия (МСП) система, базирана на ваучери, за финансиране на оборудване и техническа поддръжка. Тази подкрепа за разработване на пилотни продукти привлече вниманието на инвеститорите и по този начин превърна пилотните проекти в реалност. <http://www.biobasenwe.org/>

2. 3D Boost and 3D Invest: Западна Финландия, Финландия (ЕФРР)

Проектът „3D Boost and 3D Invest“ обедини знанията и ресурсите за 3D печат от образователните институции в региона. След това те бяха предоставени на предприятия, които не разполагаха с ресурси, за да изпробват нови техники, които да им помогнат в проучването, разработването и производството на нови продукти. <http://3dpirkanmaa.fi/>

3. Science Link: Регион на Балтийско море (ЕФРР)

Проектът „Science Link“, който представлява мрежа в региона на Балтийско море за сътрудничество на големи изследователски центрове за измерване на фотони и неутрони, откри процедура за представяне на предложения за използване на съоръженията на центъра и предлага безплатни

консултации и подкрепа за МСП. Подобрените продукти, разработени в рамките на проекта, включват по-добри спасителни жилетки, електронни устройства и продукти за грижа за кожата. <https://www.science-link.eu/>

4. IPN TecBIS — Устойчив растеж за технологични бизнес иновации — бизнес ускорител: Centro, Португалия (ЕФРР)

Бизнес ускорителите играят основна роля в икономическото развитие на Португалия. От май 2014 г. TecBIS е помогнал на над 23 технологични МСП да се занимават с иновационни дейности, да се развиват и да изнасят. В тези предприятия в момента работят общо над 550 висококвалифицирани професионалисти. <http://www.ipn.pt/>

5. SEREN: Уелс, Обединено кралство (ЕФРР)

Този проект помогна на малките предприятия в Уелс да използват нисковъглеродни енергийни източници от земната кора с помощта на демонстрации на технологии, експертна подкрепа и индустриални вложения. SEREN подкрепи 90 МСП, създаде 111 работни места, стартира 28 проекта и разработи 36 процеси и продукти. <http://grc.engineering.cf.ac.uk/>

Енергиен съюз: действия по климата

1. Построяване на гимназия в Пълва: Пълвамаа, Естония (ЕФРР)

В естонския район Пълва беше построено училище с почти нулеви емисии на въглерод. Всичко в училището е фокусирано върху енергийната ефективност — например LED осветлението се захранва от 144 слънчеви панела, разположени на покрива, както и високоефективна система за регенериране на топлина, специална изолация и безопасни за околната среда прозорци и обзавеждане. <http://www.innove.ee/>

2. Новаторски нисковъглеродни обществени услуги: Manner-Suomi, Финландия (ЕФРР)

Финландската община Ли намали емисиите си на CO₂ по-бързо в сравнение с всички останали общини в държавата, като премина към възобновяеми енергийни източници и преустрои своите обществени услуги. Проектът позволи на гражданите да споделят идеите си с властите за това как благоприятните за климата възможности да станат желани и лесни. <http://www.greenpolis.fi/en/projektit/>

3. Îlot Allar — мрежа за умерена температура на водата: Прованс-Алпи-Лазурен бряг, Франция (ЕФРР)

Този проект предоставя отопление и климатична система на сгради, като улавя енергия от морето. Воден контур с умерена температура на водата свързва станцията за регенериране на енергия от морската вода в пристанището в Марсилия с помпите в градските квартали, откъдето енергията се подава за осигуряване на топлина, въздух за охлаждане и топла вода.

<http://www.massileo.fr/>; www.europe.regionpaca.fr

4. Impianto di teleriscaldamento dell'abitato di Montieri: Тоскана, Италия (ЕФРР)

Нова модерна отоплителна система свързва италианския град Монтиери с геотермалната електроцентраля в съседния град Травеле, осигурявайки на гражданите безопасно, надеждно и достъпно отопление и топла вода. Системата заменя употребата на печки за дърва и газови котли, което значително намалява потреблението на енергия, разходите и емисиите на парникови газове.

<http://www.comune.montieri.gr.it/>

5. SEAP Alps: Алпийски регион (ЕФРР)

Алпийските общности в Европа са особено уязвими от глобалното затопляне. Този проект създава обща платформа за алпийските общини, за да прилагат успешни стратегии за смекчаване/адаптиране на последствията от изменението на климата и енергийни планове за действие, въпреки трудностите, породени от трудния терен и участието на различни държави. <http://seap-alps.eu/>

Оправомощаване на жените и активно участие

1. Повишаване зачитането на равенството между половете в българо-турския трансграничен район — Равенство: Бургас, България; Къркларели, Турция (Програма за трансгранично сътрудничество по ИПП)

В рамките на този проект бяха организирани работни срещи по въпросите на равенството между половете и предприемачеството в Бургас, България, и Къркларели, Турция, с цел създаване на повече възможности за работа на жените в граничния регион. Това доведе до създаването на комитети на жените предприемачи в търговските камари на двете държави.

<http://www.cci-bourgass.org/>;

<http://www.genderequality-cbc.eu>

2. Жените и строителството: Ил дьо Франс, Франция (Европейски социален фонд — ЕСФ)

Проектът „Жените и строителството“ предоставя професионално обучение само на жени за придобиване на умения, като измазване, боядисване, поставяне на плочки и подови настилки, като прави опит да оспори предразсъдъците, свързани с ролята на жените на работното място. 98 % от строителните работници са мъже, но благодарение на мрежата от местни строителни фирми над 62 % от обучаващите се по проекта са сключили договори за работа в този бранш за една или повече години.

<http://www.habiter-au-quotidien.fr/>

3. Back2Job — Търсят се инженери!: Лайне-Везер, Хановер, Германия (ЕСФ)

Независимо от недостига на работници с умения в области, като математика, науки или технологии, жените с професионална квалификация в тези области често срещат трудности или са обезкуражени след връщането си на работа, след като са били в отпуск по майчинство. Този проект осигури на жените индивидуална работа с наставник, обучение, посещения на търговски изложения, наставничество и трудов опит, като същевременно повиши информираността на работодателите за необходимостта от гъвкавост.

<https://www.bnw.de/>

4. Заедно отвъд тишината: Рига, Латвия (ОП „Човешки ресурси и заетост“)

В този проект Латвийската асоциация на глухите работи с родилен дом в Рига, за да предоставя информация и подкрепа за глухи майки по време на раждане и първите няколко дни от майчинството. Услугата се оказва толкова популярна, че партньорството продължи и след като изтече срокът на проекта. <http://www.lns.lv/lat/>

5. Координация за подобряване на интеграцията на пазара на труда и социалното включване на преживели насилие, основаващо се на пола: Регион Мурсия, Испания (ЕСФ)

В регион Мурсия е по-вероятно безработни да са жените, а не мъжете; а оцелелите от насилие, основано на пола (НОП), често не притежават умения и доверие, за да се върнат отново на пазара на труда. Този проект подкрепи оцелелите от НОП с планове за действие, обучение и безвъзмездни средства. До юни 2016 г. 57 % от участващите жени вече са си намерили работа. <http://www.sefcarm.es/>

6. Agile Nation 2: Уелс, Обединено кралство (ЕСФ)

В Уелс два пъти повече жени, в сравнение с мъжете, заемат по-нископлатени работни места. Agile Nation 2 е програма за професионално развитие, която предлага съвети, обучение и наставничество, за да насърчи и да даде възможност на жените да поемат управленски и нетрадиционни работни места. До момента тя е подкрепила 1 336 участнички и 304 предприятия. <https://www.cteg.org.uk/>

Образование и обучение

1. EkoBiz: Сплитско-далматинска жупания, Хърватия (ОП „Човешки ресурси“)

С цел преодоляване на обезлюдяването на селските райони и безработицата в региона, програмата EkoBiz предостави на над 100 млади и нови фермери специализирани обучения и бизнес консултации относно биологичното земеделие. С помощта на финансиране от ЕС 15 стажанти вече стартираха нова ферма. <http://www.rera.hr/>

2. Dote Unica Lavoro: Ломбардия, Италия (ЕСФ)

Този проект насърчава предприемачеството в Ломбардия чрез профилиране на лицата, търсеци работа, въз основа на техния опит, колко време са без работа, пола и възрастта, за да им предостави индивидуална подкрепа. По време на първия етап 54 275 души започнаха работа като стажанти. <http://www.fse.regione.lombardia.it/>

3. PFK — Podmiotowe Finansowanie Kształcenia: Малополско, Полша (Program Operacyjny Kapitał Ludzki)

Опростената ваучерна система на PFK, която дава достъп на МСП до финансирани програми за обучение, избягва административните ограничения и гарантира високи стандарти на обучение. Системата премахва сложните процедури и осигурява правилното използване на публичните средства. Тя вече е облагодетелствала повече от 7000 работодатели. <http://www.wup-krakow.pl/>

ec.europa.eu/regional_policy/en/regio-stars-awards/

4. European Coworkings EOI: Мадрид, Испания (ЕСФ)

Тази програма дава възможност на испанските предприемачи да работят с различни опитни ментори от други държави и да почерпят опит от тях. Всеки предприемач се възползва от индивидуален план, онлайн и текущи обучения, както и от възможността да се свързва с местни предприятия и потенциални партньори. Към настоящия момент са създадени 102 испански предприятия с международна насоченост. <https://www.eoi.es/>

CityStars: градове в процес на цифровизация

1. SOHJOA: Хелзинки—Уусимаа, Финландия (Политика на сближаване)

Проектът SOHJOA изпитва автоматизирани минибуси за предоставяне на услуга „последна миля“, която обикновено се счита за най-трудната и скъпа отсечка в обществения транспорт. Изпитванията, които вече са проведени на открити пътища и смесен трафик, имат за цел да допринесат за преминаването от ползването на частни автомобили към устойчиви, автономни, незамърсяващи транспортни решения. <http://sohjoa.fi/>

2. Smart Service Power: Дюселдорф и Амсберг, Германия (ЕФРР)

За да се даде възможност на възрастните граждани да продължат да живеят самостоятелно в собствените си домове, проектът разработи платформа „Интернет на нещата“, която управлява дистанционно различни технологии. Тези лесни за употреба устройства могат да събират данни за теглото

и хидратирането на пациента, да откриват падания, да дават ежедневните лекарства и да се обаждат за помощ. <http://bit.ly/2xhKqHn>; <http://bit.ly/2eRPNUh>

3. The Małopolska Agglomeration Card (МКА): Малополско, Полша (ЕФРР)

Проектът МКА разработи интегрирано решение за продажба на билети за всички влакове за придвижване от дома до работното място, градски транспорт и съоръжения за паркиране и разходка в полските градове Краков и Тарнов. С помощта на една карта, мобилно приложение и абонамент, МКА позволява на пътниците да закупят единични, интегрирани или сезонни билети с няколко прости кликания. <http://www.mka.malopolska.pl/>

4. Изпълнение на платформа за интегрирани обществени услуги и електронни плащания на Олщин: Регион Полночни; Варминско-Мазурско войводство, Полша (ЕФРР)

Община Олщин интегрира и реализира електронни услуги за местни данъчни декларации, декларации за собственост, билети за паркиране и глоби и др. Електронният портал спестява време и усилия, като предоставя на гражданите по-лесен достъп до личната им информация, без да се налага да посещават кметството, и им дава възможност да подават документи и плащания онлайн и навреме. <http://www.olsztyn.eu/>

НАУЧЕТЕ ПОВЕЧЕ

http://ec.europa.eu/regional_policy/en/regio-stars-awards/

Развиване на бизнес в регионите и градовете на ЕС

„Развиване на бизнес в Европейския съюз“ е серия от доклади, в които се прави анализ на бизнес средата и регулаторната среда в градовете и регионите на ЕС. Тя е изготвена от Групата на Световната банка в сътрудничество с Европейската комисия. Първият доклад, който обхваща 22 града в България, Унгария и Румъния, беше представен на 13 юли 2017г. в София, България.

В доклада, който е първият от поредицата поднационални доклади, изготвени от Групата на Световната банка по искане на Европейската комисия, Генерална дирекция "Регионална политика и селищна политика" и финансирани от тях, са разгледани редица въпроси като: Как европейските държави и региони могат да подобрят своята бизнес среда, за да насърчат конкурентоспособността на местната икономика? Защо местното управление и институциите са толкова важни за създаването на условия за устойчив и справедлив растеж? Какъв вид инструменти трябва да използват местните лица, вземащи решения, за да накарат предприятията да останат и да се развиват в своя регион или град?

Докладът е изготвен в сътрудничество с правителствата на трите посочени държави: България, Унгария и Румъния. Следвайки традиционния модел за „Развиване на бизнес“ на Световната банка, който класира най-големите бизнес градове в света всяка година, за пръв път той се простира отвъд София, Будапеща и Букурещ и включва 22 допълнителни града: шест в България, седем в Унгария и девет в Румъния.

В доклада се прави анализ на разпоредбите за стопанска дейност, които засягат малките и средни местни предприятия в пет области, които се отнасят до стартиране на бизнес, разрешителни за строеж, достъп до електроенергия, регистриране на собственост и изпълнение на договори.

Добра практика

Докладът включва също така и забележителни сравнения със 187 други икономики по света и, което е по-важно, предлага практически препоръки и добри практики за подобряване на бизнес средата.

Основните заключения на „Развиване на бизнес в Европейския съюз, 2017 г.: България, Унгария и Румъния“ показват различията и общите тенденции в държавите и в градовете.

Разпоредбите за стопанска дейност и тяхното прилагане се различават съществено както между България, Унгария и Румъния, така и в техните предели — като най-големите различия са в България и в Румъния.

Нито един град няма отлични показатели във всичките пет измерени области; сред 22-та града, които са сравнени, всеки от тях се нарежда

в горната половина по най-малко един показател и в долната половина най-малко по един друг показател.

Във всяка държава има градове, които се представят по-добре от средното за Европейския съюз в поне една област: Варна и Плевен в България в областта на стартирането на бизнес, Печ и Сегед в Унгария в работата със строителни разрешителни, всички унгарски градове и Орадя в Румъния в областта на регистрирането на собственост, а повечето градове в областта на изпълнението на договори. Нито един град обаче не се доближава до средното за ЕС по отношение на достъпа до електроенергия.

Будапеща и София изостават от повечето по-малки градове в техните държави. И все пак Букурещ се нарежда в горната половина сред румънските градове в повечето измерени области, демонстрирайки своя потенциал за ефективно справяне с голямото търсене на бизнес услуги.

Реформаторски настроените длъжностни лица могат да направят осезаеми подобрения, като възпроизведат добри практики в други градове в своята държава. Българските градове биха могли да улеснят стартирането на бизнес, като възприемат добрите практики, прилагани във Варна.

Унгарските градове биха могли да подобрят достъпа до електроенергия, като възприемат добрите практики на Сегед и Секешфехервар. А румънските градове могат да вземат пример от Тимишоара, за да подобрят изпълнението на договорите.

Използване на местните активи

Коментирайки доклада, комисарят по регионалната политика Корина Крецу сподели: „Чрез този доклад Комисията и Световната банка отново обединяват усилията си за създаване и активиране на бизнес среда като важна част от дневния ред за конкурентоспособност и растеж в регионите на ЕС. Той

КОЛКО БЛИЗО СА 22-ТА ГРАДА ДО НАЙ-ДОБРИТЕ РЕГУЛАТОРНИ ПРАКТИКИ В СВЕТА?

Град (държава)	Стартиране на бизнес		Издаване на разрешителни за строеж		Достъп до електроенергия		Регистриране на собственост		Изпълнение на договори	
	DTF резултат	Място	DTF резултат	Място	DTF резултат	Място	DTF резултат	Място	DTF резултат	Място
Бургас (България)	90,05	3	69,23	11	65,49	3	70,67	18	72,68	15
Плевен (България)	90,50	2	71,92	8	54,66	13	70,44	19	73,63	12
Пловдив (България)	90,05	3	68,30	12	65,06	5	69,59	21	72,36	17
Русе (България)	88,33	11	71,34	9	54,71	12	71,53	17	75,38	7
София (България)	86,82	21	72,75	6	54,64	14	69,23	22	67,04	20
Варна (България)	90,56	1	70,53	10	59,05	10	70,19	20	74,23	9
Будапеща (Унгария)	87,28	20	67,89	13	63,25	7	80,08	6	73,75	11
Дебрецен (Унгария)	87,61	13	72,71	7	63,36	6	81,16	1	81,72	1
Дьор (Унгария)	87,32	18	73,35	5	63,25	7	80,80	4	74,20	10
Мишколц (Унгария)	87,61	13	73,47	4	61,76	9	80,92	2	79,53	2
Печ (Унгария)	87,61	13	75,58	1	65,21	4	79,96	7	77,07	4
Сегед (Унгария)	87,57	16	74,38	2	67,46	1	80,80	4	75,98	6
Секешфехервар (Унгария)	87,32	18	73,70	3	65,53	2	80,92	2	79,12	3
Брашов (Румъния)	88,78	9	56,28	17	49,56	19	74,65	9	64,24	22
Букурещ (Румъния)	89,53	5	58,09	15	53,23	15	74,65	9	72,25	18
Клуж Напока (Румъния)	88,78	9	54,32	20	50,41	18	73,81	16	73,34	14
Констанца (Румъния)	87,52	17	49,26	21	49,06	20	74,65	9	75,04	8
Крайова (Румъния)	86,27	22	61,31	14	53,01	16	74,65	9	73,37	13
Яш (Румъния)	88,28	12	56,01	18	57,76	11	74,65	9	72,64	16
Орадя (Румъния)	89,53	5	57,84	16	50,80	17	75,48	8	72,01	19
Плоещ (Румъния)	89,53	5	54,40	19	47,22	21	74,64	15	65,86	21
Тимишоара (Румъния)	89,53	5	48,92	22	43,56	22	74,65	9	76,13	5

Източник: База данни за развиване на бизнес

Забележка: Оценката за разстояние до границата (DTF) показва колко далеч дадена локация е от най-добрите резултати, постигнати от друга икономика по всеки показател на *Развиване на бизнес*. Оценката е нормализирана, за да е в обхвата от 0 до 100, като 100 представлява границата на най-добрата практика (по-висока оценка — по-добра практика).

показва колко е важно да обърнем внимание на създаването на правилните условия, като същевременно да разчитаме на местния потенциал и активи. Този подход, базиран на териториалното равнище, също така беше в основата на доклада за засилване на иновациите в европейските региони.“

Регионалният директор за Европейския съюз на групата на Световната банка, Аруп Банерджи, добави: „Искаме да предоставим на създателите на политика доказателства за техния стратегически избор на различни равнища — европейско, национално и местно — като им помогнем да насърчат една по-добра регулаторна рамка за развитие и растеж“.

Серията „Развиване на бизнес в Европейския съюз, 2017 г.“ е продължение на по-ранните национални издания в Италия, Испания и Полша. Тя ще продължи през следващите месеци в още четири държави: Чешка република, Словакия, Португалия и Хърватия.

Този доклад представлява ценен принос към докладите за отделните държави в Европейския семестьр и е тясно свързан с инициативата за изоставашите региони. Тази инициа-

тива беше стартирана от комисар Крецу през юни 2015 г., за да се разгледат факторите, които забавят растежа и инвестициите в регионите на ЕС с ниски доходи и слабо развиващи се региони (изоставашите региони). Определянето на критичните аспекти на развитието би могло да помогне за предлагането на възможни решения за стимулиране на растежа и увеличаване на доходите в тези региони.

Документът, публикуван през април 2017 г., анализира инвестиционните нужди, детерминантите на растежа, макроикономическата рамка и необходимостта от структурни реформи. Освен това той представя конкретни идеи за преодоляване на пречките пред растежа в пилотните райони на Полша и Румъния. По този начин авторите доказват, че инвестициите по линия на политиката на сближаване продължават да помагат на европейските региони да подобрят ежедневието на своите граждани. ■

НАУЧЕТЕ ПОВЕЧЕ

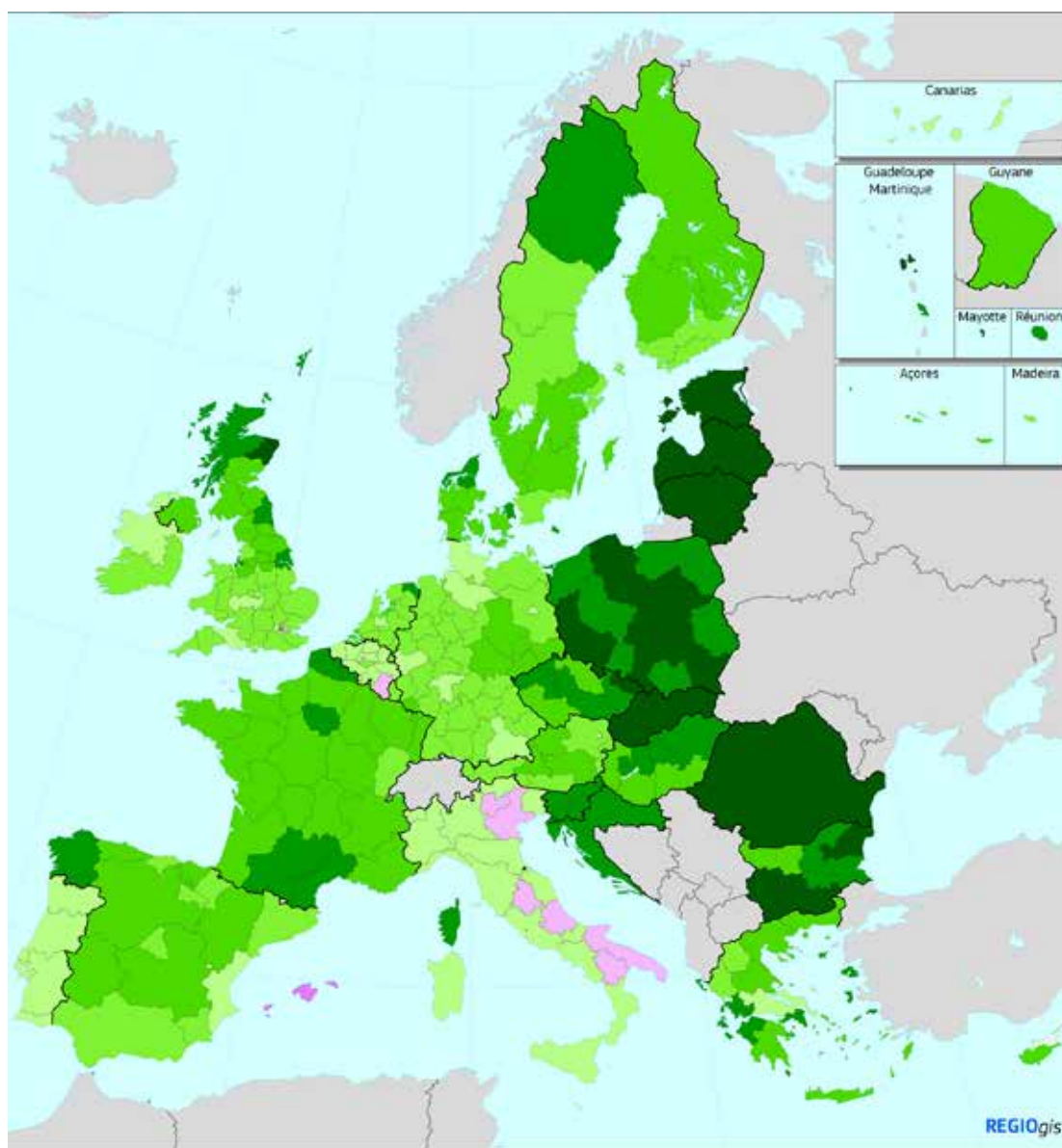
<http://www.doingbusiness.org>

Икономическият растеж в регионите на ЕС се възстановява

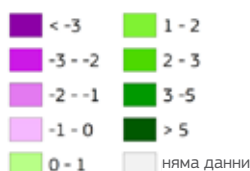
След двойната рецесия, през 2008 г. и през 2011 г., икономиката на ЕС вече се е възстановила с около 2 %. В действителност почти всички региони в ЕС бележат ръст на БВП на глава от населението за периода 2001—2008 г. (карта 1) с темпове над 5 % годишно в много от регионите на ЕС-13. Ръстът беше по-висок от средния както в по-слабо развитите региони, така и в регионите в процес

на преход, което им помогна да навакнат. Икономическата криза доведе до намаляване на БВП на глава от населението в периода 2009—2015 г. в около 40 % от регионите, главно в Ирландия, Италия, Испания, Португалия и Гърция. В повечето гръцки региони кризата намали БВП на глава от населението с над 3 % годишно (карта 2). Кризата допринесе за увеличаването на различията, като икономиката на много

1. РЪСТ НА БВП НА ГЛАВА ОТ НАСЕЛЕНИЕТО В РЕАЛНО ИЗРАЖЕНИЕ, 2001—2008 Г.

Годишно средно изменение по предходна година, в %

ЕС-28 = 1,8

Източници: Оценки на Евростат, ГД „Регионална и селищна политика“

0 500 km

© Сдружение EuroGeographics Association по отношение на административните граници

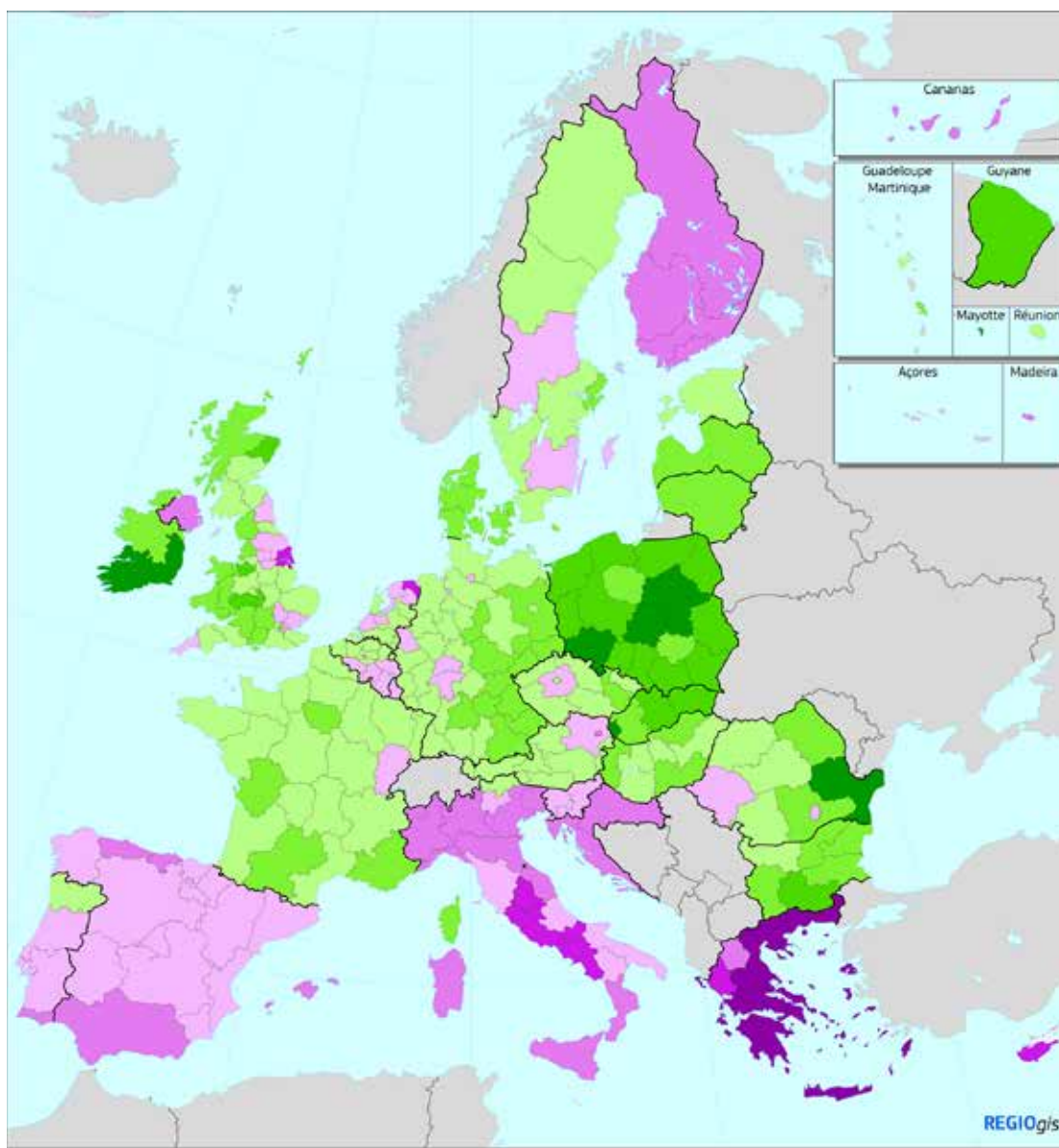
по-слабо развити региони и региони в преход се свиваше или се развиваше по-бавно от тази на ЕС, но през 2015 г. икономическите различия започнаха отново да намаляват.

Политиката на сближаване помогна за запазването на публичните инвестиции, благоприятстващи растежа, чрез намаляване на националните изисквания за съфинансиране по програмите на политиката на сближаване в най-засегнатите държави членки. Чрез тези инвестиции тези държави членки укрепиха потенциала си за дългосрочен икономически растеж и подкрепиха възстановяването.

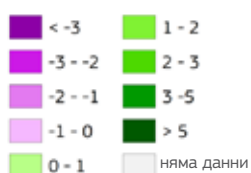
Според последните симулации на модели БВП в ЕС е значително по-висок, което се дължи на програмите за

политиката на сближаване за периода 2007—2013 г., особено в държавите, обект на сближаване. Благодарение на политиката, държавите членки, които се присъединиха през 2004 г. и през 2007 г., отбелязаха ръст на БВП, който през 2015 г. беше с 4 % по-висок. В Южна Европа политиката на сближаване помогна за ограничаване на спада на БВП. Например без политиката на сближаване БВП в Гърция щеше да бъде с 2 % по-нисък и с 1,5 % по-нисък в Португалия. Най-голямо въздействие се наблюдава на регионално равнище. През 2015 г. БВП в по-слабо развитите региони на Южен Алфьолд, Южна Трансданубия (Унгария) или Северен Централен (България) съответно е по-висок с 6,9 %, 5,9 % и 5,4 % благодарение на политиката на сближаване. ■

2. РЪСТ НА БВП НА ГЛАВА ОТ НАСЕЛЕНИЕТО В РЕАЛНО ИЗРАЖЕНИЕ, 2009—2015 Г.

Годишно средно изменение по предходна година, в %

ЕС-28 = 1,8

Източници: Оценки на Евростат, ГД „Регионална и селищна политика“

0 500 km

© Сдружение EuroGeographics Association по отношение на административните граници

Да променим Северна централна Швеция чрез ИНОВАЦИИ

Многобройните природни ресурси помогнаха на Северна централна Швеция, разположена в северната част на Европейския съюз, да се превърне в силна промишлена област. Но географското ѝ разположение също е и едно от предизвикателствата, което означава, че подкрепата по линия на европейската политика на сближаване е жизненоважна — сега и в бъдеще.

Разположена на площ от около 64 000 km² — 16 % от сухоземната площ на държавата — Северна централна Швеция е дом само на 11 % от населението. Разположен в централната част на държавата, регионът обхваща три административни лена: Йевлеборг, Даларна и Вермланд, като Йевле — град с около 100 000 жители — е най-големият градски център.

Богатите природни ресурси, гори и залежи на руда осигуряваха суровини за развитието на традиционни производствени отрасли, като стоманения и хартиения отрасъл, които имат голям дял от шведския износ с оборот от милиарди евро. Но тези отрасли западат, тъй като новите сектори, като ИКТ и туризмът, стават все по-значими. Иновациите са от ключово значение за бъдещия просперитет на тази част на Швеция.

Като една от по-богатите държави в ЕС, Швеция е лидер в иновациите на национално равнище. Обаче в сравнение със съседните региони, Северна централна Швеция изостава, с по-малко центрове за върхови постижения в областта на научноизследователската и развойната дейност, както и с по-нисък растеж. Университетът „Карлстад“ прави изключение, като поддържа тясно сътрудничество с местните предприятия и участва активно в научноизследователски и иновационни проекти по програма „Хоризонт 2020“ на Европейската комисия.

Интелигентната специализация, която се основава на силните страни на региона и обединява заинтересованите страни, включително предприятията, изследователите и публичните органи, се оказва от решаващо значение за насърчаването на инвестициите, разработването на нови стратегии и търсенето на нови партньорства навън. Например Даларна е член на успешната инициатива „Авангард за нов растеж чрез интелигентна специализация“ (Vanguard Initiative), стартирана през 2014 г., за да се насърчи модернизацията на промишлеността и сътрудничеството.

Интелигентната специализация облагодетелства не само високотехнологичните сектори, но и услугите в областта на туризма и благосъстоянието.

„Северна централна Швеция е много отдадена на стратегията за интелигентна специализация и счита, че процесът е изключително важен при определянето на приоритетите на региона по най-добрия възможен начин“, заявява Суне Екбюга, председател на Партньорството за структурните фондове в Северна централна Швеция (вж. интервюто).

“Интелигентната специализация, която се основава на силните страни на региона и обединява заинтересованите страни, включително предприятията, изследователите и публичните органи, се оказва от решаващо значение за насърчаването на инвестициите, разработването на нови стратегии и търсенето на нови партньорства навън.”

Към общество на знанието

Предизвикателство е, че делът на населението в трудоспособна възраст със завършено висше образование е по-нисък от средния за страната, а безработицата е по-висока — особено сред младите хора. Следователно спешно трябва да се развият нови умения и образователна система, която да насърчава обществото на знанието и кръговата икономика. Подкрепата от Европейския социален

фонд (ЕСФ) е важна за повишаване на уменията и за справяне с младежката безработица.

Осигуряването на работни места за младите хора ще помогне да се спре бавното намаляване на все по-малобройното и застаряващо население. Дългите разстояния между градските центрове правят транспорта скъп и затрудняват сътрудничеството. Поради това в миналото достъпът до широколентов интернет беше ограничен, което спъваше развитието на важни услуги, базирани на ИКТ за промишлените отрасли, както и за изолираните домакинства.

Ето защо един от най-важните приоритети за инвестициите на структурните фондове на ЕС до 2020 г. е разширяването на достъпа до широколентов интернет в целия регион. По-добрата комуникация ще повиши местната конкурентоспособност и ще покаже на гражданите на Северна централна Швеция, че подкрепата на ЕС може действително да промени живота им.

Специфичните цели на Оперативната програма на Северна централна Швеция за периода 2014—2020 г. включват по-силна научноизследователска и развойна дейност, особено сред малките и средните предприятия (МСП); въвеждане на високоскоростни широколентови мрежи, цифровизация и електронна търговия; насърчаване на стартиращи предприятия и предприемачество; и приемане на нови технологии за преминаване към нисковъглеродна икономика.

Справяне с дискриминацията

При традиционната промишлена база в Северна централна Швеция се забелязваше тенденция за разделение на пазара на труда, основаващо се на пола. За да се справят с това предизвикателство, трите региона изтъкнаха принципите

на равенство и недискриминация в политиката на ЕС в областта на научните изследвания и иновациите. Вермланд беше първият регион в Европа, който направи преглед на стратегията за интелигентна специализация от гледна точка на равенството между половете, а Даларна и Йевлеборг също предприеха стъпки за интегриране на принципите на равенство между половете и социалната толерантност в инициативи за иновации.

Процентът на населението в региона, родено в чужбина, е под средното ниво за Швеция, а социалното изключване беше проблем за имигрантите от нескандинавски държави. Но при неотдавна пристигналите бежанци в общините в Швеция, финансирането от ЕСФ спомогна за подкрепата на интегрирането в Северна централна Швеция: например за предлагане на образование и езиково обучение, което да позволи на новопристигналите мъже и жени да си намерят работа. В Йевлеборг финансиранят от ЕСФ проект KIVO разработи модел за по-бърза интеграция на нов персонал в здравните служби и службите за социални грижи.

Северна централна Швеция активно участва и в трансгранични дейности в ЕС и извън него, включително и чрез програмите Interreg на региона Швеция — Норвегия и региона на Балтийско море. Например последният подкрепя проект, който насърчава взаимодействието между научните паркове в региона на Балтийско море.

Политиката на сближаване на ЕС и инвестициите за периода до 2020 г. и след това играят много важна роля за развитието на Северна централна Швеция към интелигентно общество, основано на знанието, както и за увеличаване на просперитета на нейния народ. ■

НАУЧЕТЕ ПОВЕЧЕ

Оперативна програма за периода 2014—2020 г. на Северна централна Швеция
<https://tillvaxtverket.se/>

Признаване на ползите от членството в ЕС

Суне Екбюга, председател на Партньорството за структурните фондове в Северна централна Швеция, сподели пред „Панорама“ как този слабо населен регион е използвал политиката на сближаване и структурните и социалните фондове, за да въздейства както на важни стратегически въпроси, така и на въпроси, свързани с общностите.

Как ще коментирате схващането, че Швеция, като нетен вносител, не се нуждае от помощта на политиката на сближаване?

Ако ЕС трябва да остане един съюз за всички свои държави членки и да действа в полза на всички свои граждани, опасно е да се мисли, че някои части от него не се нуждаят от политиката на сближаване или от структурните фондове. Изключително важно е да се види общата картина с всички видове проблеми и във всички специализирани области. Налице е тенденция сред някои среди на широката общественост ЕС да се разглежда като нещо ненужно и/или чуждо. Пълното премахване на структурните фондове би могло да засили такива тенденции. Структурните фондове помагат на хората да разберат конкретно, че членството в ЕС има своите ползи и дава резултати, не само за важни стратегически въпроси, но и за въпроси, свързани с общностите, като например младежката безработица и интеграцията.

Швеция е богата държава, но дори и тук някои региони са изправени пред по-големи предизвикателства в сравнение с други. Северна централна Швеция е един такъв регион. Централизацията и урбанизацията оказват

влияние и върху равнищата на развитие на шведските региони. Структурните фондове помагат да се подобрят условията в регионите с по-големи предизвикателства, като например по отношение на безработицата, силата на иновациите и т.н. Някои части от нашия регион страдат от високи нива на безработица. Няколко проекта по линия на Европейския социален фонд (ЕСФ) изиграха важна роля за намаляването на безработицата сред младите хора, като насочиха вниманието си към младите хора, които живеят далече от най-близките места с възможности за работа или за които е трудно да се преместят там. Тъй като ще продължим да се сблъскваме с обществени предизвикателства, тези средства ще имат значително въздействие.

Съобщението относно интелигентната специализация беше прието от Комисията през юли. До каква степен вашият регион участва в оползотворяването на потенциала за иновации и конкурентоспособност в европейските региони?

Трите региона, от които се състои Северна централна Швеция, са разработили свои собствени стратегии за интелигентна специализация, основани

на силните страни и възможностите за растеж на всеки регион. Като погледнем Северна централна Швеция виждаме, че това допринесе за подобряване на сближаването в региона, за постигането на по-силни връзки на сътрудничество между бизнес общността, организациите и университетите/колежите, както и за поставянето на политически акцент върху приоритетните области. Някои от изтъкнатите силни страни са интелигентната промишленост, биоикономиката, цифровизацията и промишлеността, основаваща се на иновациите. Стратегиите включват аспект, свързан с равенството между половете, който е необходим, защото имаме силно разделение на пазара на труда, основаващо се на пола. Стратегиите за интелигентна специализация също така играят важна роля в Партньорството за структурните фондове, когато става въпрос за определяне на приоритетите на проектите.

Интелигентната специализация се оказва ефективен и трансформиращ инструмент за увеличаване на научните изследвания и развойната дейност (НИРД), като допринесе за повишаване на конкурентоспособността на регионално и европейско равнище. Подходът допринесе за по-точното определяне на приоритетите и постигане на по-дългосрочен и систе-

матичен подход към политиката за научни изследвания и развойна дейност. Нашият регион е член на инициативата „Авангард за нов растеж чрез интелигентна специализация“ (Vanguard Initiative), която постигна голям успех посредством прилагането ѝ на международно равнище.

И за да отговоря на въпроса Ви: Северна централна Швеция е много отдадена на стратегията за интелигентна специализация и счита, че този процес е изключително важен при определянето по най-добрия възможен начин на приоритетите на региона.

Какъв резултат очаквате до края на периода 2014—2020 г.?

Какви поуки си извлякохте от предишния програмен период?

Един от най-важните въпроси през програмния период беше да се определят възможностите за финансиране на внедряването на широколентови технологии с подкрепата на структурните фондове. В тази област ще видим много конкретни и важни резултати. Фондовете инициираха процеси и генерираха допълнително финансиране, което в крайна сметка позволи разгръщането на широколентова инфраструктура, достъпна за жителите и предприятията в региона. Това е важен въпрос за развитието на нашия регион, който е необходим за оцеляването му. Управляването на бизнес трябва да е възможно, където и да живеете в Швеция, и широколентовият интернет е важен фактор за конкурентоспособността. Ще видим, че тук са постигнати някои наистина добри резултати. Също така от жизненоважно значение е да покажем на нашите граждани, че ЕС също има важна роля на местно равнище.

За нашия регион инвестициите в НИРД, подкрепяни от тези фондове, са изключително важни за поддържането на съществуващата промишленост, задър-

“*За нашия регион инвестициите в НИРД, подкрепяни от тези фондове, са изключително важни за поддържането на съществуващата промишленост, задържането и привличането на кадри с необходимите умения.*”

жането и привличането на кадри с необходимите умения. Средствата позволиха сътрудничество между бизнеса и висшите учебни заведения. В краткосрочен план няма да видим осезаеми резултати, но те ще се проявяват под формата на нови предприятия, нови иновации и т.н. през следващия програмен период.

ЕСФ имаше и продължава да има важна роля в обществените предизвикателства, които понякога възникват твърде бързо. Пример за това е потокът от бежанци, които пристигнаха наскоро в Швеция, което наложи икономическа тежест за няколко регионални местни власти в краткосрочен план. Проектите по линия на ЕСФ помогнаха на нашите местни власти да интегрират тези хора, които ще се превърнат в предимство за нашия регион.

Северна централна Швеция е слабо населен регион в северната част на ЕС. Имайки предвид това, бихте ли казали, че можете да се възползвате по някакъв начин от европейското териториално сътрудничество?

Има няколко примера за проекти и инициативи, в които участници от Северна централна Швеция участват в контекста на териториалното сътрудничество. Нашият регион участва главно в програмата Interreg „Швеция — Норвегия“, но има и възможност да участва в програмите Interreg за региона на Балтийско море и Северно море, както и в програмата Interreg Европа. Пример за това е проектът, насочен към повишаване на знанията и взаимодействието между научните паркове в региона на Балтийско море. Освен това този проект ще създаде начин за структурирано сътрудничество на институционално равнище, което на свой ред ще облагодетелства нашите предприятия. Фирмите ще имат достъп до мрежи и контакти в други балтийски държави, което ще им позволи да разширят своите пазари. Изключително важно е нашите предприятия да се развият повече в международен план, така че да достигнат до нови клиенти и партньори.

Въпреки че Норвегия не е член на ЕС, тя е най-големият търговски партньор на Швеция и ние се възползваме до голяма степен от програмата Interreg „Швеция — Норвегия“, която насърчава трансграничното сътрудничество. Между другото сътрудничеството се изразява и под формата на подобрен железопътния трафик през границата или чрез намаляване на търговските бариери. ■

Северна централна Швеция

НАСЕЛЕНИЕ: покрива площ 63 968 кв.км с население 833 580 жители през 2014 г., което съставлява приблизително 11 % от общото население на страната.

ВЪЗМОЖНОСТИ ЗА НАУЧНИ ИЗСЛЕДВАНИЯ: в региона има доста силни участници и заинтересовани страни в областта на научните изследвания и иновациите, но само няколко традиционни центъра за върхови постижения. В региона има три университета: университет в Карлстад, университет в Даларна и университет в Йевле. Университетът в Карлстад постигна голям успех благодарение на тясното си сътрудничество с бизнес общността и успешен опит в осигуряването на финансиране по програма „Хоризонт 2020“.

ПАЗАР НА ТРУДА: производственият сектор е основният източник на заетост, следван от сектора на услугите с дял от 16,8 % от заетостта в региона. Предизвикателствата, пред които е изправена Северна централна Швеция, включват нисък растеж, висока младежка безработица, ниска интензивност на научноизследователската и развойната дейност и лош достъп до широколентови услуги в слаборазвития регион, разположен в много голяма област, което води до високи транспортни разходи. Тя активно работи по хоризонтални социални въпроси във връзка с регионалния растеж, политиката за научни изследвания и иновации и интегрирането на равенството и недискриминацията.

СИЛНИ СТРАНИ: преобладават традиционни отрасли с голям капитал, като стоманодобивния отрасъл, инженерство и производство на целулоза и хартия. Други важни отрасли са машиностроенето, производството на транспортни средства, хранително-вкусова промишленост, ИКТ и туризъм. В региона има силни експортни компании с най-добри умения и промишлено ноу-хау от световна класа, благодарение на които регионът е в авангарда на няколко области, като нови материали, биоикономика на горите, възобновяема енергия и пренос на енергия. Регионът е в партньорство с бизнес кълстери в областта на високотехнологичната промишленост и с университетите, колежаите и правителството в областта на иновациите за услуги, за да се справи с предизвикателствата пред обществото чрез споделяне на опит в областта на енергетиката, здравословния начин на живот и иновативните социални услуги.

ИНТЕЛИГЕНТНА СПЕЦИАЛИЗАЦИЯ: всеки от трите региона в Северна централна Швеция има своя собствена стратегия за интелигентна специализация и е определил специфичните си силни области. Регионите и кълстерите в региона имат дългогодишна традиция на сътрудничество и споделяне на опит. В рамките на проекта за интелигентна специализация в Северна централна Швеция, финансиран от ЕФРР, трите региона работят съвместно в мрежа с университети и кълстерни организации.

ШИРОКОЛЕНТОВИ УСЛУГИ В СЕЛСКИТЕ РАЙОНИ НА СЕВЕРНА ЦЕНТРАЛНА ШВЕЦИЯ

От много години предлагането на високоскоростни широколентови услуги в селските и слабо населените райони в Северна централна Швеция е много ограничено. Във Вермланд имаше много по-слабо предлагане от това в други региони в Швеция, като една от причините беше липсата на местни свързващи мрежи (регионални транспортни мрежи).

Регион Вермланд, подобно на Северна централна Швеция като цяло, е слабо населен, селата и домакинствата са много разпръснати и имат застаряващо население. Публичните и частните широколентови оператори проявиха слаб интерес към разширяването на своите широколентови мрежи в тези селски райони.

Липсата на високоскоростен широколентов достъп до интернет е съществено препятствие за местните предприятия, което може да доведе до опасност за бъдещето на урбанизацията и да стане пречка за интеграцията. Предприятията в селските райони се ръководят от жените в по-голяма степен, отколкото в градските райони.

Вермланд има силно интернационализирана и зависима от износа промишленост, която изисква стабилни широколентови мрежи. Производствената промишленост в региона се характеризира със стоманодобив и инженеринг, производство на хартия и целулоза, както и с минна и минерална промишленост. Тези отрасли се реструктурират към модел с по-високо съдържание на капитал, услуги и знания и следователно зависят от наличието на широколентови услуги. В Северна централна Швеция туризмът също се разраства, заедно с хранителната промишленост, търговията, горското стопанство и фермите.

С финансиране в размер на 200 милиона шведски крони (около 20 милиона евро) от Европейския фонд за регионално развитие по три проекта се изграждат местни свързващи мрежи (регионални транспортни мрежи). Заедно с обществени и частните широколентови оператори, които изграждат мрежи за достъп до последната миля, тези проекти значително ще увеличат достъпа до високоскоростни широколентови услуги. Някои от проектите за изграждане на мрежи за достъп до последната миля се финансират от Европейския земеделски фонд за развитие на селските райони.

“Нашата фирма е в туристическия сектор и предметът ѝ на дейност е хотелски, ресторантърски и приключенски туризъм. Ние живеем в отдалечен слабо населен район в най-северните части на лен Вермланд и тук е много трудно да получим стабилна интернет връзка. Периодично имаме големи проблеми с нашата интернет връзка и доставка на електронна поща, които продължават до няколко дни. Това означава загуба на доход всеки път, когато се случва, тъй като гостите, които искат да резервират онлайн, не могат да получат отговор от нас. Нашите клиенти очакват бързи отговори, когато искат да резервират — ако не получат бързи отговори, те ще изберат друга дестинация. Радваме се, че нашата фирма вече може да се свърже с високоскоростен интернет чрез мрежата от оптични влакна, финансирана от ЕФРР. Това ще улесни целия ни бизнес и е решаваща предпоставка за оцеляването на фирмата ни.”

Аника Йонсон, Långbergets Sporthotell AB

SLIM

Клъстерите са от основно значение за иновациите и развитието на бизнеса в Северна централна Швеция. Регионът, който включва ленове Верmland, Даларна и Йевлеборг, е дом на клъстери от световна класа в утвърдени области, като стоманодобив и технология на материалите, горска промишленост и туризъм, както и по-новите силни страни на региона, като цифровизацията и възобновяемите енергийни източници.

Проектът SLIM, получил награда RegioStars (2007—2013 г.), бе основен елемент за развитието на този клъстер. Той включваше 700 предприятия с 60 000 служители, чрез 15 клъстера, като беше фокусиран върху подкрепата за процесите за клъстерите, измерванията на равнище клъстер и предприятие, както и политическо обучение. Проектът създаде нови контакти и повиши взаимното доверие сред участниците, стимулирайки по-висок темп на растеж сред участващите компании, което е само част от многото предимства. Социалната и екологичната устойчивост също бяха в основата на проекта. Например проектът насърчаваше информираността относно пола като начин за справяне с пропуските в уменията в традиционно доминираните от мъжете сектори.

“За мен проектът SLIM беше идеално въведение в света на клъстерите, когато пристигнах от сектора на бизнеса като ръководител на процеси в промишления ИТ клъстер FindIT. Бързо научих за другите клъстери в региона и техните области на върхови постижения. Също така това доведе до създаване на съвместен проект с няколко клъстера и много допълнителни съвместни дейности.”

Брита Хаад

Ръководител процеси, FindIT

През настоящия програмен период няколко проекта, финансирани по линия на ЕФРР, ръководени от клъстери, участвали в програмата SLIM, ангажират стотици предприятия, подкрепящи иновациите, интернационализацията и развитието на бизнеса за регионална трансформация и решения за обществените предизвикателства. Освен това всички региони и клъстери продължават сътрудничеството си със SLIM в проекта на ЕФРР за интелигентна специализация в Северна централна Швеция, който привлича техния опит в областта на интелигентната специализация.

НАУЧЕТЕ ПОВЕЧЕ

SLIM: <http://bit.ly/2h0EPfD>

SLIM (на шведски): <http://bit.ly/2xsOCpL>

ЕФРР-проект NMS3 (на шведски): <http://bit.ly/2wXDzTR>

АКАДЕМИЯ ПО ВЪПРОСИТЕ НА РАВНОПОСТАВЕНОСТТА МЕЖДУ ПОЛОВЕТЕ ЗА МСП

„Академия по въпросите на равнопоставеността между половете за МСП“ е тригодишен проект, който е стартиран през септември 2017 г. Тя се ръководи от университета Карлстад и включва общини от регион Вермланд.

Проектът има за цел да развие и приложи знания за пола, процеси за организационна промяна, интегриране на принципа на равенство между половете и нормативна иновация за увеличаване на иновационния капацитет, интензивност на научноизследователската и развойна дейност и растеж сред малките и средните предприятия в региона.

Тя има три основни цели: i) да се разработят концепции и практически инструменти, които МСП могат да използват, за да развият усилията за интегриране на принципа на равенство между половете лесно и икономически ефективно; ii) да се разработи и експлоатира мрежа за регионални участници в областта на растежа и насърчаването на бизнеса, като например корпоративни организации, клъстери, областни административни съвети, общини, търговски камари и други основни участници; и iii) в бъдеще да развие и учреди академията по въпросите на равнопоставеността между половете за МСП, да проучи въздействието на компаниите, прилагащи принципа на равенство между половете, и да разработи модел за оценка.

Проектът е насочен към МСП в отрасли, като производство на хартия, информационни технологии и цифровизация, както и творчески и културни отрасли, в които има най-голямо разделение по пол в регион Вермланд. Очакваните резултати включват предприятия, които развиват своите вътрешни процеси за наемане на персонал, условията на труд, работната среда и организация и корпоративна култура от гледна точка на равенството, като по този начин подобряват наемането и задържането както на жените, така и на мъжете.

Дългосрочна цел е до края на проекта „Академия по въпросите на равнопоставеността между половете за МСП“ да бъде създадена както ресурсна банка, така и център за проблеми, свързани с пола, равенство между половете, иновации и растеж, в сътрудничество с промишлеността в региона и на национално равнище.

ОБМЯНА НА ЗНАНИЯ — ВЗАИМОИЗГОДНА КОНЦЕПЦИЯ

КТР, Партньорства за трансфер на знания, е проект за обмен на знания между малките и средните предприятия (МСП) и Академията. За период от една до две години лице, завършило наскоро академията, получава ролята на ръководител на проект за КТР в МСП, където се грижи за стратегически развиващ се проект. Проектите могат да включват разработване на нови пазари, нови продукти или нови процеси. Ръководителят на проекта се подпомага от бизнес треньор и ръководител от академията.

Проектът КТР разрешава някои от основните проблеми, свързани с растежа на МСП, като например време за разработване на дадена дейност, финансиране и намиране на подходящи компетенции. Досега резултатите от проекта показват, че на 75 % от ръководителите на проекта КТР са им предложили постоянна работа в МСП.

НАУЧЕТЕ ПОВЕЧЕ

Университет в Даларна: <http://www.du.se/ktp>

РАВЕНСТВО МЕЖДУ ПОЛОВЕТЕ — РЪКОВОДЕН ПРЕЗ ЦЯЛОТО ВРЕМЕ ОТ АДМИНИСТРАТИВНИЯ СЪВЕТ НА ДАЛАРНА

Равенството между половете беше определено като основен фактор за икономическия растеж и по-голямата заетост. Административният съвет на Даларна ръководи тригодишен проект, наречен „Равенство между половете“ през цялото време. Проектът, финансиран от ЕСФ, е насочен към противодействие на разделението на половете на пазара на труда и увеличаване на възможностите за заетост на жените на пълно работно време.

KIVO

През последните години финансираният по линия на ЕСФ проект, който разработи метода KIVO („Включване на качеството в здравеопазването и социалните грижи“), се очерта като инструмент, ръководен от работодателите, за да се отговори на бързо растящия недостиг на персонал в сектора на здравеопазването и социалните грижи. Методът KIVO дава възможност за разширяване на базата за набиране на персонал чрез систематично сътрудничество за приобщаване на хора извън пазара на труда. Създаването на благоприятни за приобщаване работни места е от основно значение за този успех, който се основава на инструментите за активно приобщаване, които се предоставят на надзорните органи, с цел постигане на устойчиво дългосрочно социално развитие.

Систематизираното сътрудничество на KIVO включва работодатели, доставчици на обучение, синдикати и служби по заетостта. KIVO разработи девет възможни стъпки, които започват от безработицата и стигат до постоян-

Целевата група включва избрани представители, работодатели и служители от осем участващи общини. Посредством обучението за равнопоставеност на половете проектът интегрира нови знания, методи и инструменти във всички организации.

НАУЧЕТЕ ПОВЕЧЕ

(На шведски): <http://bit.ly/2w3wYZj>

ната заетост. Първата стъпка е да се гарантира, че лицето е подходящо за работа в сектора на здравеопазването и социалните грижи и че наистина се интересува от работа в този сектор. Участниците без предишен трудов опит в сектора на здравеопазването и социалните грижи имат възможност да преминат двуседмичен стаж, за да определят дали работата е подходяща за тях. Също така им се предлага професионална подготовка и езикови курсове. В резултат на това има много по-малко пререкания, свързани с общуването с отделните лица, което увеличава вероятността тези, на които се предлага обучение на работното място, да бъдат успешни при преминаването към заетост. Целта е работодателите да бъдат активно ангажирани в създаването на компетенциите, които смятат, че са нужни за тяхната организация.

НАУЧЕТЕ ПОВЕЧЕ

(на шведски):

<http://www.ya-delegationen.se/kivo-metoden/>

<http://bit.ly/2fiEnJR>

“Отначало не виждах необходимостта от дългия период на въвеждане, тъй като се справях добре с учебната програма. Обаче по време на въвеждащия период на заетост разбрах, че има много думи, които не разбирах напълно. Комуникацията с възрастните хора е много важна, за да се чувстват сигурни и удобно с услугите, предоставяни им от сектора на здравеопазването и социалните грижи. След като завърших програмата KIVO, се почувствах по-уверена за ролята си в организацията поради задълбоченото въвеждане.”

Нол Бик Кен, участник в KIVO

РАВНИ ВЪЗМОЖНОСТИ ЗА РЕГИОНАЛЕН РАСТЕЖ И РАЗВИТИЕ 2016—2018 Г., РЕГИОН ЙЕВЛЕБОРГ

„Равни възможности за регионален растеж и развитие 2016—2018 г.“ е проект, ръководен от регион Йевлеборг и финансиран от Шведската агенция за икономически и регионален растеж. Проектът произтича от националната стратегия за насърчаване на бизнеса при равни условия. Основната цел на стратегията е, че както жените, така и мъжете — независимо от техния етнически произход или възраст — могат да се възползват от инициативи и ресурси за насърчаване на бизнеса, като съвети, помощ за развиване на бизнеса, клъстерни и бизнес инкубаторни дейности и финансиране при равни условия. Отправната точка е, че развитието на равни условия в рамките на системата за насърчаване на бизнеса ще допринесе за устойчивия растеж и ще повиши конкурентоспособността както в предприятията, така и в регионите.

Регионът Йевлеборг е съсредоточен върху развитието при равни условия и регионално развитие с междутраслова отправна точка, осигурявайки равни условия, които допринасят за създаването на един по-социално устойчив регион.

Това ще бъде постигнато например чрез: i) стратегия за финансиране с цел управление и разпределяне на ресурси за регионален растеж, вече разработена и установена; ii) финализиране на проучване относно разпределението на средствата от регионални проекти и пряката подкрепа на бизнеса по пол, страната на произход и бизнес насока; iii) усилия за увеличаване на компетентността, насочена към стратегически важни участници в областта на равенството между половете и равенството; и iv) прилагане на регионален процес за развитие и подкрепа на метода за ускоряване на използването на структурните фондове и фондовете за регионален растеж.

НАУЧЕТЕ ПОВЕЧЕ

Национална стратегия за насърчаване на бизнеса при равни условия 2015—2020 г.: <http://bit.ly/2wmnQKB>

Равни възможности за регионален растеж и развитие (на шведски): <http://bit.ly/2gYAMUY>

АКАДЕМИЯ ЗА ИНТЕЛИГЕНТНА СПЕЦИАЛИЗАЦИЯ

Академията за интелигентна специализация е инструмент за трансформиране и обновяване на частния и публичния сектор в регион Вермланд и за развитие на научните изследвания и образованието в университета Карлстад. Тя има за цел да използва научните изследвания в полза на промишлеността, окръжния съвет и общините във Вермланд, както и да укрепи изследователската среда в региона. Очаква се висококачествените изследвания да привлекат повече външно финансиране за университета.

Академията ще подкрепи и ще създаде по-силно сътрудничество между академичните среди, промишлеността и обществото, за да се насърчат научните изследвания, в които интелигентната специализация е в основата на съдържанието. Шестте области, определени като интелигентни специализации в изследователската и иновативната стратегия на Вермланд за интелигентна специализация (VRIS3), формират основата на Академията. Шестте области са: услуги, създаващи стойност; биоикономика на горите; цифровизация на социалните услуги; модерни производствени и комплексни системи; цифрови снимки на природата, културата и местата; и системни решения с фотоволтаични системи. Като свърже научните изследвания, иновациите и образованието, Академията ще подготви студенти от университета Карлстад за заетост, за да ръководят индустриалното развитие в шестте приоритетни области във Вермланд.

Очаква се Академията да укрепи изследователската среда в региона и да допринесе за: големи изследователски и иновационни проекти; инвестиции, увеличен износ и икономически растеж; създаване на предприятия, международни демонстрации и тестови центрове; и въздействието на политиката в подкрепа на шестте специализации.

В първия етап Академията, която е партньорство между университет Карлстад и регион Вермланд, ще бъде реализирана като проект от периода 2016—2020 г. Регионът и университетът ще осигурят около 5 милиона евро всеки за финансиране на научните изследвания до 2020 г. Очаква се допълнителна подкрепа от външни източници, като национално финансиране, „Хоризонт 2020“ и европейските структурни и инвестиционни фондове.

НАУЧЕТЕ ПОВЕЧЕ

Университет „Карлстад“: <http://bit.ly/2eRPyIT>

ЗАЧЕТО С КАМЕРА

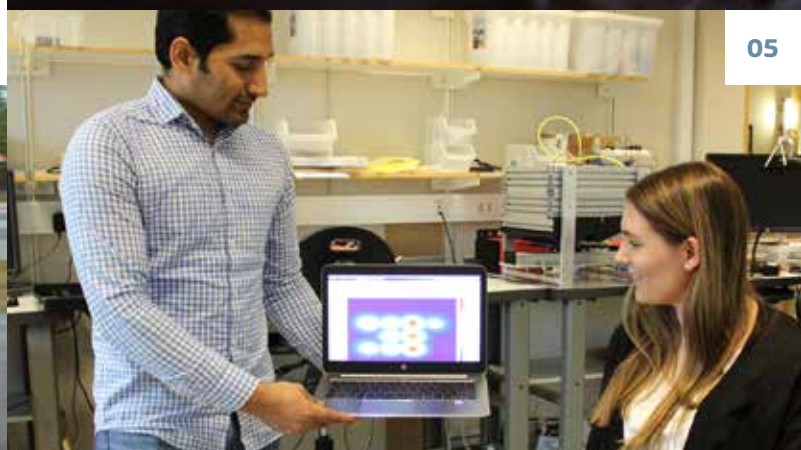
Швеция е дом на силни участници и заинтересовани страни в областта на научните изследвания, иновациите и интелигентната специализация и с голям потенциал за стимулиране на регионалния растеж, конкурентоспособността и заетостта.

01

04

05

02

06

**Street Lighting
in Swedish Lapland**

03

07

01 Mittstråket развива функционален и устойчив трансграничен маршрут за превоз на хора и стоки в Централен Норланд.

02 Проектът BOOST има за цел да разработи и представи физически и виртуални прототипи за устойчив живот и сгради от стъкло и дърво.

03 Проектът „Изграждане на капацитет за дестинации в шведска Лапландия“ развива туристическата индустрия в шведска Лапландия чрез изграждане на мрежи, създаване на стратегически съюзи и стимулиране на разработването на продукти и иновациите.

04 Проектът Lorme Laante (Земята на народа саами) изгражда два тематични парка, посветени на народа саами, за да илюстрира ролята на народа саами в обществото и развитието на региона Хередален

05 ИНТЕЛИГЕНТНИТЕ изследователи и промишлеността си сътрудничат, за да намерят решения за предизвикателствата пред научните изследвания, свързани с интернет на нещата.

06 „Safety & Security Test Arena“ е проект за сътрудничество, имащ за цел да превърне Северна Швеция във водещ регион за научноизследователска и развойна дейност в сектора на безопасността.

07 Arena Grön Tillväxt подкрепя новите идеи в „зелените“ иновации, включително материал, разработен за заместване на пластмасите в приложения за здравеопазване.

08 Проектът SREss участва в осигуряването на инфраструктурата за изграждане на изследователски обект за Европейски източник на неутронно разсейване в регион Сконе.

09 Framtidens solel i Östra Mellansverige се стреми да увеличи темпа на инвестиции в слънчева енергия в МСП в Източна централна Швеция.

10 В региона Кронoberг проектът „Step Two“ разработва метод за стимулиране на растежа сред малките предприятия с чуждестранни предприемачи.

11 Целта на проекта „Gamification of Dalarna“ е да се създаде техническа платформа, която да използва технологиите за разработване на игри, за да привлича повече посетители в региона.

12 Проектът VIRUS поддържа център за посетители на първия електрически път в света без горива за камиони в региона Йевлеборг.

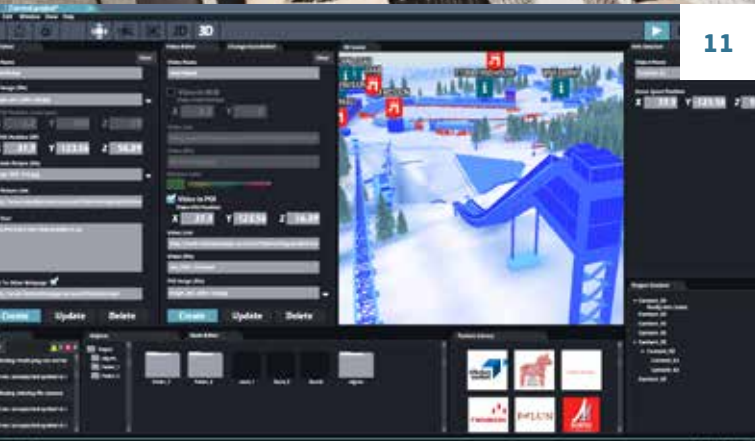
09

10

11

12

От позицията на опита

„Панорама“ събра серия от сърдечни коментари и наблюдения от участниците в проекти и гражданите, които са се възползвали от политиката на сближаване и регионалното финансиране във всички аспекти на ежедневието.

“Разнообразието е нормално, разнообразието е естествено... Целта на проекта „Разнообразие за деца“ е да подготви децата и младежите за живот в по-толерантно, отворено и състрадателно общество.”

Пол Ютнер, учител
Diversity4Kids (DE)

“Този проект ни помага да убедим общностите, медицинските служби, здравноосигурителните дружества, жилищните асоциации и — най-важното — възрастните граждани и техните близки, че интелигентните технологии могат до голяма степен да са част от тяхното решение.”

Бетина Хорстер, директор „Бизнес развитие“,
VIVAI Software AG (DE)
Финалист за наградите „RegioStars 2017“ г.:
Smart Service Power

“Ли иска да бъде приобщаващ и този проект го направи възможно. Той обедини политиците и гражданите, за да изградят заедно едно нисковъглеродно общество.”

Тейджо Лидес,
Председател на градския съвет на Ли и
на екологичната асоциация (FI)
Финалист за наградите „RegioStars 2017“ г.:
Иновативни нисковъглеродни публични услуги

“За Европа е полезно да влага парични средства в проекти, които са иновативни или не са непременно ориентирани към печалба. Никой няма възможност да стартира работни места просто така, защото ще се нуждае от много по-голяма възвращаемост на инвестициите. Ние работим с хора и възвращаемостта на инвестициите в човешки капитал е от голямо значение. И ако Европа може да помогне с финансирането на проекти, които имат по-голяма възвращаемост на инвестициите в човешки капитал, това би било чудесно.”

Софи Дезили,
Координатор на Story2Work
Art2Work (BE)

“MAD е брюкселска платформа за мода и дизайн — това е фантастичен проект, защото наистина помага на дизайнерите и творците в Брюксел да разработят своите проекти и да развият своите кариери, а също така им предлага чудесно място за излагане на техните произведения.”

Силвия Мартинели, комуникационен мениджър на проекта MAD (BE)

“BEACON постигна успех в областта на улесняване на растежа на предприятията, който иначе нямаше да се случи. Предприятията постигнаха увеличаване на продажбите, разработиха нови продукти и процеси — и създадоха нови работни места.”

Иайн Донисън, директор на проекта победител в RegioStars 2014: BEACON (UK)

“Отвореното партньорство и прозрачните дейности са крайъгълният камък на засиленото взаимно доверие, което вдъхновява създаването на услуги и продукти за хората и оформя трайни връзки и перспективи.”

Ирена Кривиене
Генерален директор, Вилнюски университет,
Учебен комуникационно-информационен
библиотечен център и Централна библиотека
Финалист за наградите „RegioStars 2016“ г.:
Jonvabaliai (LT)

“Продължавам да съм впечатлена от придобитите знания и контактите, осъществени по време на ЕСРП, отвъд границите, регионите и културите. Тук се формират бъдещи консорциуми, вземат се решения за репликационни дейности, задават се въпроси и се дават съвети, организират се спонтанни обеди и най-важното — създават се дълготрайни приятелства, които правят това събитие едно от най-големите европейски признания за местната демокрация.”

Аня Маргарет Баум, Изпълнителен директор, The Keryx Group, Полша

Силвия и Лора

„Interreg Volunteer Youth“:

за насърчаване на сътрудничеството и солидарността отвъд границите

Европейският корпус за солидарност (ЕКС) е нова инициатива на Европейския съюз, която дава възможност на младите хора да извършват доброволческа дейност или да работят по проекти в своята страна или в чужбина, за да принасят полза за общностите и хората в цяла Европа. Регионалната политика на ЕС се присъедини към инициативата с 1 милион евро, за да се даде възможност на трансграничните, транснационалните или междурегионалните програми и проекти да приемат доброволци (граждани на ЕС на възраст между 18 и 30 години) за два до шест месеца. Целта е подпомагане, насърчаване и отчитане на постиженията по програмите и проектите Interreg, като същевременно се увеличава осведомеността относно ползите от сътрудничеството отвъд вътрешните граници на ЕС. Тук са поместени разказите на четирима млади доброволци, участващи в инициативата Interreg Volunteer Youth (IVY), ръководена от Асоциацията на европейските погранични региони.

Силвия и Лора са репортери на Interreg в съвместния секретариат на ALCOTRA от 21 май 2017 г. Ето някои от техните впечатления:

Силвия споделя, че още от самото начало няма как да не бъдете завладени от духа на сътрудничество и взаимна подкрепа, който царя сред екипа на секретариата. „Не бихте могли дори да мечтаете за по-добро въвеждане в трансграничното сътрудничество, за което не знаех много преди да участвам в инициативата. Сега се чувствам по-информирана и знаеща относно ползите, които европейските граждани могат да получат от това.

„Голяма част от тази помощ, като например възстановяването на историческите сгради или подкрепата за гранични медицински съоръжения, е просто материална, но добавената стойност е в две държави, които решават да обединят силите си, за да работят по общ проект. Това сътрудничество прилага на практика идеята за принадлежност към една единствена територия и общо гражданство — европейското. Мотивирането и поемането на отговорност в този общностен дух, който разглежда границите по-скоро като място за срещи, а не като бариера с полицейско присъствие, може би са едни от най-важните предизвикателства, с които европейските институции и граждани сега разбират, че трябва да се справят.“

Силвия, Италия

Лора обяснява, че доброволството за нея, като репортер на Interreg в Торино, е възможност да се ангажира с продължаването на една кауза, която винаги е била близо до сърцето ѝ: „Европейския съюз и ползите за неговите граждани. Като френска гражданка и имаща афинитет към Италия, бях любопитна да разбера какво е да съм в центъра на усилията за сътрудничество между тези две държави. Този опит е много вълнуващ и ми позволява да разбера как ЕС насърчава регионите да разработват съвместни трансгранични решения.

„Този опит е много вълнуващ и ми позволява да разбера как ЕС насърчава регионите да разработват съвместни трансгранични решения.“

Имах няколко възможности да се срещна с ръководители на проекти, финансирани от програмата, и да наблюдавам техните действия и резултатите на място. Открих проекти, които се занимаваха с проблемите, които се срещат от двете страни на границата, като борбата срещу обезлюдяването в планинските райони, оценката на културното и природното наследство и по-доброто предпазване от природни опасности.“

Лора, Франция

Благодарение на новия подход на инициативата IVY, Лора и Силвия смятат, че допринасят за насърчаването на гражданския ангажимент и за увеличаване на чувството за принадлежност към Европейския съюз. IVY им позволи да придадат ново облик на инструмент, който съществува повече от 27 години и това ги прави много горди.

Да работим за бъдеще без граници

„Не знам, но тези германци имат доста добър вкус за музика!“ Тези думи на ученик от холандско средно училище са в основата на проекта, в който участваме като доброволци.

Проектът се нарича „Nachbarsprache & buurcultuur“, немски и холандски думи за „съседен език“ и „съседна култура“. Чрез обмен той осъществява контакт между гимназисти връстници от двете страни на границата. Това помага да се свалят бариерите и те да се запознаят с неограничените възможности за бъдещо обучение, работа или живот, които предлага другата държава. Разбирането, че „другото“ не е чак толкова различно, е първата стъпка в този процес.

Университетът Радбауд в Ниймеген (Нидерландия) и Университетът Дуйсбург-Есен (Германия), разделени само от 100 километра разстояние и граница, наскоро стартираха проекта. Като студенти в двунационалната магистърска програма „Европейски изследвания: холандско-германските изследвания“, и двамата сме запознати със значението на преминаването на европейските граници и минимизирането

на тяхното въздействие. Нашият професор, Пол Сарс, който е координатор на проекта от холандска страна, ни даде шанс да дадем своя принос.

„Имате три месеца семестриална ваканция“, каза той. „Защо не се присъедините към нашия екип и да натрупате опит в областта на бъдещата ви работа?“ и така той ни предостави офис на шестия етаж с красива гледка и ни свърза с IVY. За да получим представа за проекта, ние посетихме някои от участващите училища и наблюдавахме обмена. Ние лично изпитахме положителното въздействие, което може да има обмена на ученици. С разрастването на социалните медии и блогърите, повече от всякога те споделят едни и същи интереси и младежка култура. Страхотно е да видите, че те осъзнават това сходство!

Неразделна част от нашата работа е да дадем възможност на учениците да споделят своя опит със заобикалящите ги. Ние им помагаме, докато пишат публикации в блогове, в които могат да се фокусират върху личните си гледни точки относно обмена. Също така организираме „поглъщания“ на Instagram, които им предоставят възможност да се изразяват в още по-позната среда.

За да създадем публичност в граничния регион, ние също така пишем съобщения за медиите и каним местни и регионални журналисти. Създадохме платформа за социални медии за споделяне на материали на учениците и на медийното внимание, така че учениците и населението в граничния регион да осъзнаят по-добре възможностите, които предлага другата държава.

Също така открихме, че проектирането на листовки, плакати и шаблони е скрит наш талант. Дори ни беше възложено да създадем логото на проекта. Накратко, екипът ни дава много свобода и отговорности, което прави нашия IVY опит много приятен!

Ксандер и Йонек, Холандия

НАУЧЕТЕ ПОВЕЧЕ

https://europa.eu/youth/solidarity_en
<https://www.interregyouth.com/>

ГРАНИЧНИ РЕГИОНИ МЕРКИ ЗА НАСЪРЧАВАНЕ НА РАСТЕЖА И ЗАЕТОСТТА

Единният пазар и свободното движение са права в ЕС. Гражданите се ползват от възможността да се движат, работят, учат или използват услуги в други държави от ЕС. Тези права са особено важни за **граничните общности**.

1 от 3-ма

ма европейци живее
в тези региони –
150 милиона души.

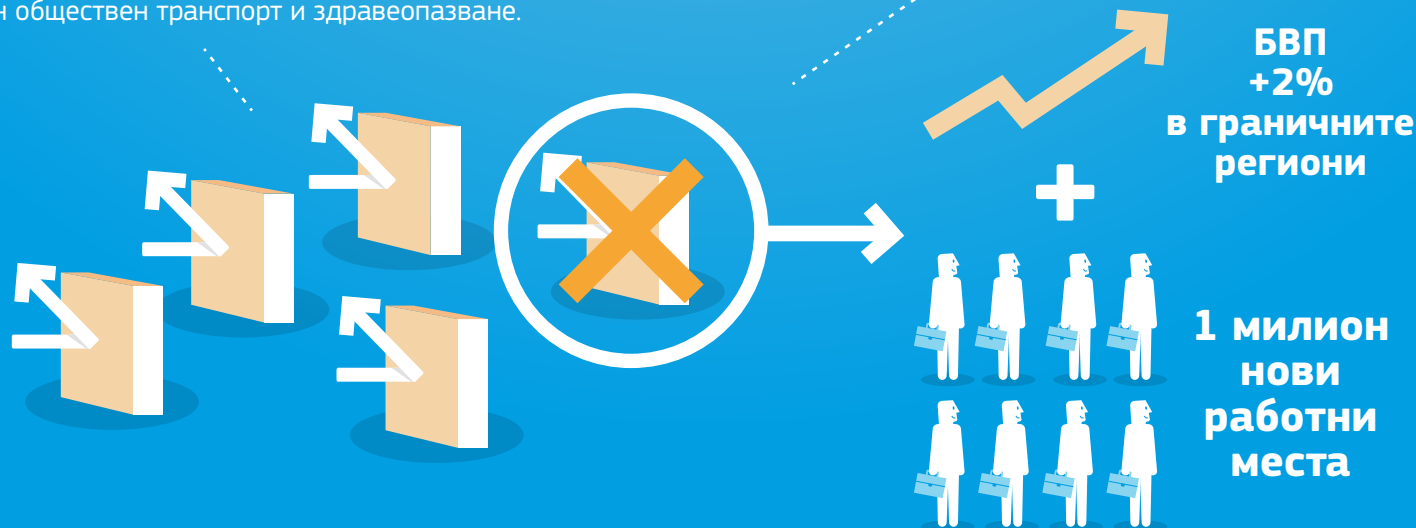
2 милиона

граждани на ЕС са
**погранични работници
или учащи се** — те
пътуват до работа или на
училище, като преминават
през граница **всеки ден
или всяка седмица.**

Процесът следва да е безпроблемен и лесен.
Но за много хора той не е такъв.

Различни **национални законодателства
и административни процедури**
възпрепятстват достъпа до работа,
образование, услуги за спешна помощ, бизнес,
местен обществен транспорт и здравеопазване.

Премахването само на
една пета от всички
тези препятствия може да
доведе до:

Тези препятствия могат да бъдат преодолени чрез посочените по-долу 10 действия.

Създаването на „гранично координационно звено“ към Комисията ще улесни и осигури подкрепа за изпълнението им.

задълбочаване на сътрудничеството и обмена

електронно управление за създаване на условия за трансгранично публично администриране

подобряване на законодателния процес

предоставяне на надеждна и разбираема информация и помощ

подкрепа за трансграничната заетост

насърчаване на по-тясното сдружаване на здравни заведения

насърчаване на пограничното многоезичие

разглеждане на правната и финансовата рамка за трансгранично сътрудничество

улесняване на трансграничната достъпност

събиране на сведения за трансграничното взаимодействие, които да послужат като основа за вземането на решения

28 държави от ЕС заедно с Норвегия, Швейцария и Лихтенщайн имат около **40 общи сухопътни граници** с над **440 региона**, разположени на поне една от тези граници.

“Граничните региони са от съществено значение за растежа в Европа. Над една четвърт от БВП на ЕС се произвежда в тези региони и ние смятаме, че те са златна мина от възможности.”

Корина Крецу, европейски комисар по регионалната политика

ЦЕНТЪР ЗА ДАННИ: 4 — ПЛАТФОРМА ЗА СВОБОДНО ДОСТЪПНИ ДАННИ

ИМА ЛИ ВЪПРОС, КОЙТО БИХТЕ ЖЕЛАЛИ ДА БЪДЕ РАЗГЛЕДАН В СТАТИИТЕ ОТ РАЗДЕЛ „ЦЕНТЪР ЗА ДАННИ“ В СЛЕДВАЩИТЕ БРОЕВЕ НА *PANORAMA*?

ИМА ЛИ ОПРЕДЕЛЕН НАБОР ОТ ДАННИ, КОЙТО БИХТЕ ЖЕЛАЛИ ДА ВКЛЮЧИМ В ПЛАТФОРМАТА ЗА СВОБОДНО ДОСТЪПНИ ДАННИ ОТНОСНО ЕСИФ?

АКО Е ТАКА, МОЛЯ, ПИШЕТЕ НИ ПО ЕЛЕКТРОННА ПОЩА НА АДРЕС: REGIO-EVAL@EC.EUROPA.EU

Панорамен изглед на регионалните инвестиции

ЕС отключва 454 милиарда евро за инвестиции по линия на европейските структурни и инвестиционни фондове (ЕСИФ) в многогодишните финансови рамки (МФР) за периода 2014—2020 г. Къде се намираме по отношение на плащанията от ЕС в средата на програмния период?

Макар инвестициите да са присъщи за регионалното развитие и по-дълбокото сближаване, публичните средства са важен катализатор. За да се предостави възможност на гражданите да следят парите на европейските данъкоплатци, предоставени в техния регион и държава, ЕС е готов да им предложи в реално време (през деня) 360-градусов панорамен преглед на местния източник.

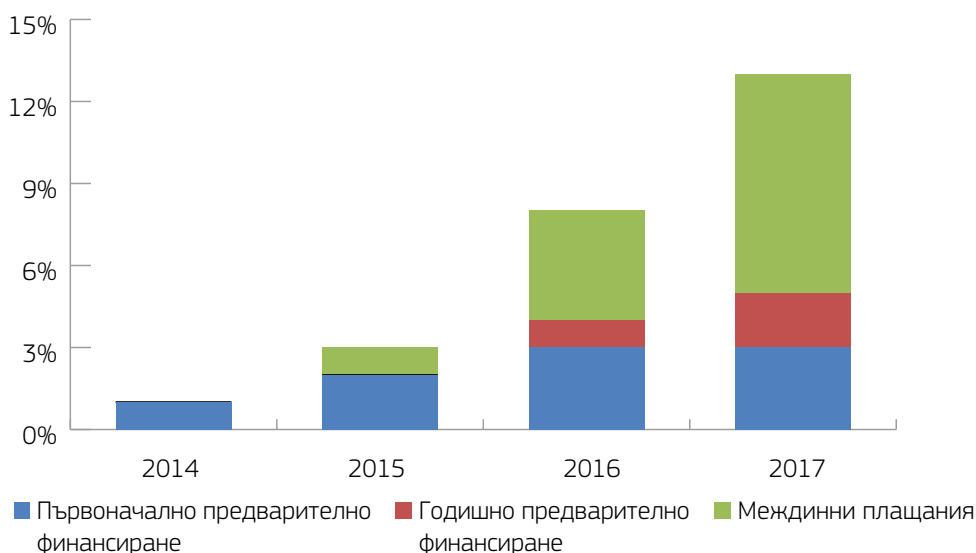
Годишна перспектива за ЕСИФ

Анализът на финансовото изпълнение на многогодишната финансова рамка за периода 2014—2020 г. от гледна точка на плащанията от ЕС показва, че тенденцията от пре-

дходни програмни периоди продължава да съществува за всички фондове „под шапката“ на европейските структурни и инвестиционни фондове. Програмите започват пътуването си с финансова подкрепа от получените авансови плащания, този път през първите три години (първоначално предварително финансиране), а по-късно декларират разходи пред Комисията, за да им осигури възстановяване на разходите (междинни плащания).

Повлиян от последиците върху икономиките на ЕС вследствие на минали финансови кризи, Съюзът реши да увеличи предварителната си подкрепа за инвестиции чрез инжектиране на пари в брой в държавите членки, също и чрез допълнително авансово плащане (годишно предварително финансиране). Тази информация се предоставя на годишна основа в периода 2016—2023 г. Периодът на съществуване на всяко годишно предварително финансиране е една счетоводна година, през която държавите членки трябва да го покрият с декларирани пред Комисията разходи и имплицитно да го запазят като междинно плащане. В противен случай това авансово плащане се възстановява от Комисията, без да се засяга разпределянето на средствата за съответната държава членка.

Общо плащания от ЕС за всички ЕСИ фондове

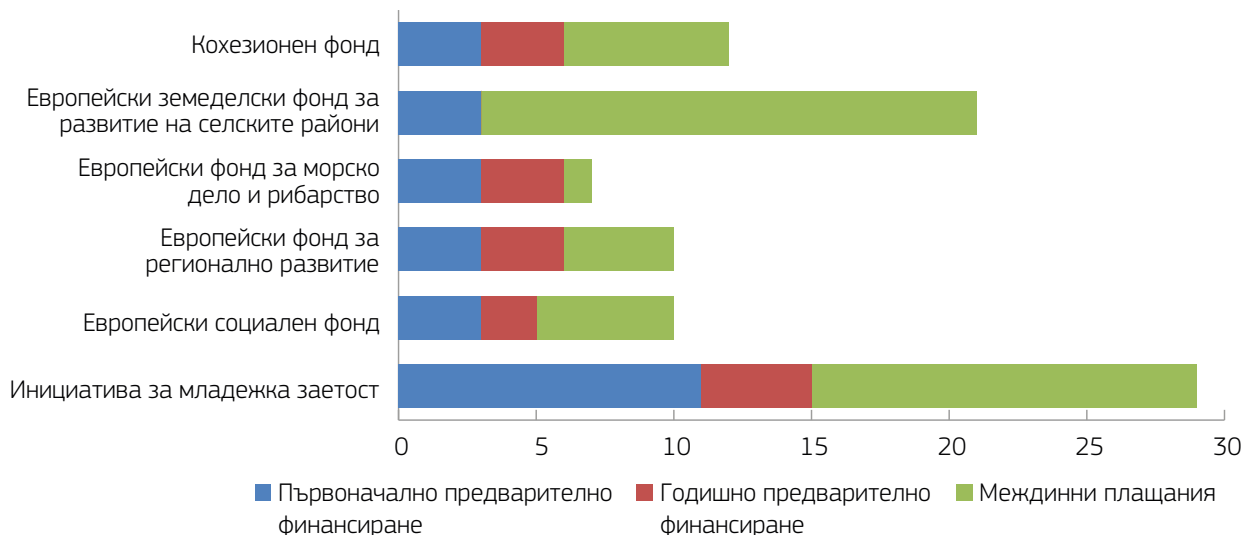

В поредицата години по-долу са представени тези три вида плащания на кумулативна база за всички ЕСИ фондове, което показва финансово изпълнение от 13 % в края на август 2017 г.

Над половината от всички средства на ЕС се управляват от ЕСИ фондовете (т.е. 454 милиарда евро), като голяма част от тях се насочват чрез Европейския фонд за регионално развитие (196 милиарда евро) за насърчаване на баланси-

се основава върху категоризацията на регионите на ЕС в три основни вида: по-слабо развити региони, които получават 129 милиарда евро за седемгодишния период; региони в преход, получили 24 милиарда евро; и по-развити региони, които получават 32 милиарда евро. Най-отдалечените или северните слабо населени региони също са признати поотделно и показват голям напредък по отношение на финансовото изпълнение, като 11 % от отпускнатите им средства в размер на 2 милиарда евро са

Общо кумулативни плащания от ЕС по фонд

раното развитие и на споделения просперитет в рамките на 276 региона на ЕС. От средствата, отпускани по линия на ЕФРР, 9 % бяха изразходвани до края на август 2017 г за дейности, подкрепящи заетостта, растежа и инвестициите.

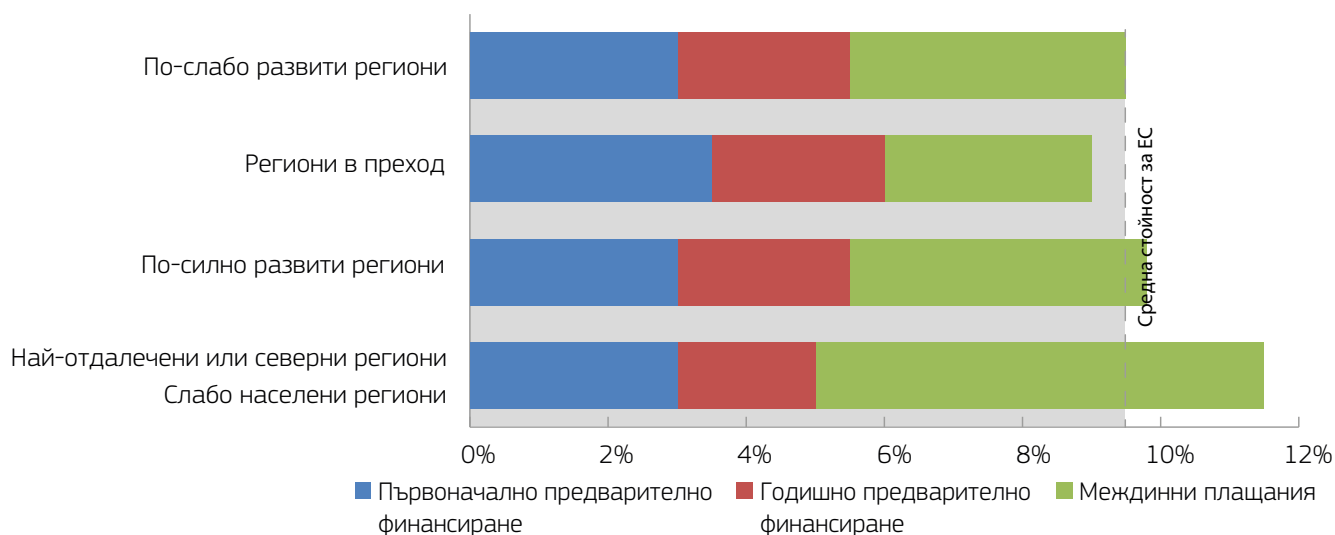
изразходвани до края на август 2017 г. Останалата част от средствата по линия на ЕФРР, т.е. 9 милиарда евро, се усвояват по програми на INTERREG, чрез които регионите и държавите членки осъществяват трансгранично сътрудничество.

Фокус върху ЕФРР: къде се намираме?

С този значителен акцент върху регионите на ЕС развитието на програмите по линия на ЕФРР за периода 2014—2020 г.

При сравняване на резултатите на държавите членки по отношение на разходите, декларирани пред Комисията, може да се заключи, от една страна, че сред голяма част от държавите има тенденция за максимално използването на наличните

Общ брой кумулативни плащания от ЕС по категория на региона: Европейски фонд за регионално развитие

средства с искане за възстановяване от Комисията, като към края на август 2017 г. Финландия заема челното място.

От друга страна, може да се отбележи, че някои държави членки се стремят да разширят използването на авансовите плащания и да забавят възможността за получаване на възстановени суми. В този контекст Комисията въвежда дисциплина, като налага използването на получените средства от ЕС¹ не по-късно от края на третата година, считано от момента на предоставянето им (известно като „правило за отмяна на ангажимент n + 3“), в противен случай държавата членка ги губи.

С поглед към предстоящата МФР за периода след 2020 г. се заражда появата на ново мото: знанието оправомощава

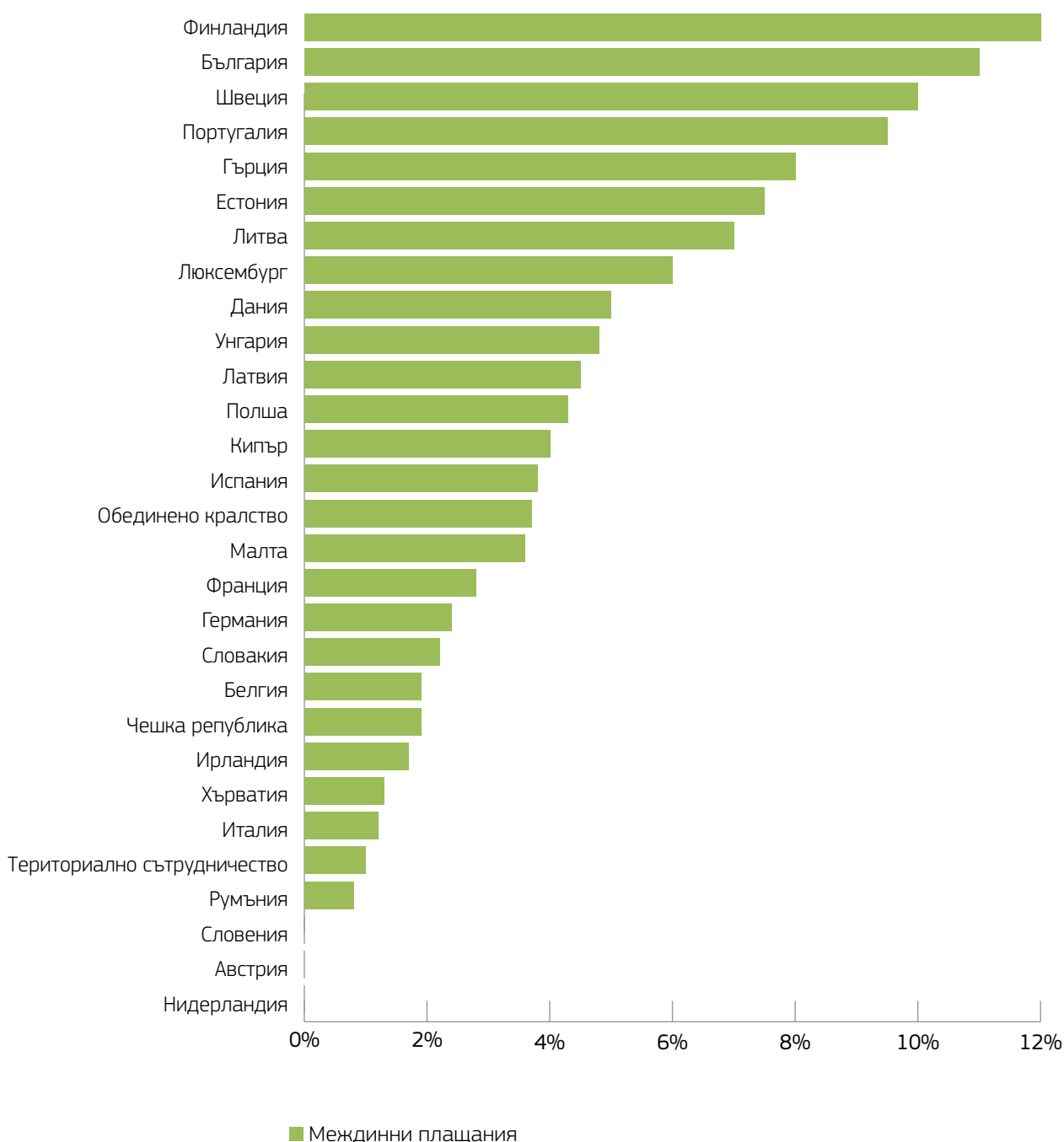
гражданите. Всеки един гражданин се приканва да проследи използването на средствата от ЕС, за да си създаде точна представа и да участва в дебатите за бъдещето на Европа.

Искате ли да разберете къде се подрежда вашият регион и държава по отношение на получените от ЕС плащания? ■

НАУЧЕТЕ ПОВЕЧЕ

Възползвайте се от нашата нова база данни, която се обновява всеки ден, и персонализирайте вашите собствени графики, на адрес <http://bit.ly/2wUf3nA>

Общо кумулативни плащания от ЕС по държава членка

ПРОЕКТИ

БЕЗОПАСНО ПРИСТАНИЩЕ ЗА КРУИЗНИ КОРАБИ В ПОРТО

**ОБЩО ИНВЕСТИЦИИ:
45 541 041 EUR**

**УЧАСТИЕ НА ЕС:
25 495 826 EUR**

Новопостроена сграда на круизния терминал повишава преминаването към северната част на Португалия за луксозни лайнери, като насърчава туризма и икономическия растеж в региона. Европейският фонд за регионално развитие (ЕФРР) финансира проект, който предоставя възможност на пристанището да посреща по-големи круизни кораби.

Порто — вторият по големина град в Португалия, разположен на река Дуро, близо до крайбрежието — е задължителна дестинация за много туристи. Независимо от местоположението на пристанището, достъпът до него на международните луксозни океански кораби беше отказван, тъй като съоръженията в Леишоиш не можеха да ги поберат.

Проектът, финансиран от ЕФРР, беше разработен въз основа на факта, че пътниците на големите круизни кораби биха могли да бъдат привлечени от Порто, ако съоръженията в Леишоиш се подобрят. В резултат на това туризмът в района около Порто отбеляза ръст на посетителите след построяването на нова сграда на круизния терминал в пристанището.

С форма на кораб

Благодарение на новата сграда са разкрити 210 работни места и местната общност получи още по-голяма облага, тъй като терминалът сега е дом на Центъра за морски науки и технологии на Порто. Съоръженията в университета включват лаборатории, инкубатор за морски организми, както и вивари за отглеждане на морски животни и растения.

Леишоиш има стратегическо разположение — най-западното средище на атлантическия основен коридор от трансевропейската транспортна мрежа (TEN-T), част от основната инициатива на ЕС за многонационални транспортни маршрути.

Проектирана от Луис Педро Силва, модерната бяла сграда е оформена като корпус на кораб — издигаща се на 800 метра от бреговата ивица, и тя вече се е превърнала в архитектурна забележителност в региона. Беше изграден кей за посрещане и заковяване на по-големи круизни кораби с дължина до 300 метра, заедно с яхтено пристанище, което разполага със 170 нови места, специално пригодени за акостиране на дълги лайнери. Съществуващата външна пристанищна стена беше разширена до диаметър 600 метра, а морското дъно, драгирано до дълбочина 10 метра. Също така беше построен и смесен кей (речен и морски), предназначен специално за по-малки плавателни съдове, които превозват туристи на кратки обиколки по река Дуро.

Европейската комисия инвестира 25 милиона евро за финансиране на изграждането на терминала и свързаното с него пристанище и съоръжения, което е 45 % от общия бюджет, възлизащ на над 57 милиона евро. От откриването на сградата броят на круизните кораби и пътниците в района се е увеличил значително, включително и на някои от най-луксозните плавателни съдове в света, което даде на туристическата индустрия на Португалия значителен тласък. ■

НАУЧЕТЕ ПОВЕЧЕ

<http://bit.ly/2xhSBoe>

ПРОЕКТИ

ВЗАИМОДЕЙСТВИЯ НА ЧРЕВНИТЕ КЛЕТКИТЕ ПОД МИКРОСКОП

ОБЩО ИНВЕСТИЦИИ:
5 160 086 EUR

УЧАСТИЕ НА ЕС:
2 580 043 EUR

Клъстерът за научни изследвания в областта на гликонауката за храненето (AGRC) в Голуей, Ирландия, подкрепен от Европейския фонд за регионално развитие, изследва как червата ни реагират на вредните и невредните организми. Това съвместно усилие е първата стъпка към новите разработки на лекарства за подобряване на здравето на червата.

Ирландия напредва към най-съвременните нововъведения в сравнително новата област на гликонауката. Тази нововъзникваща област се фокусира върху ролята на сложните захари при взаимодействията им както с вредните, така и с невредните бактерии. Раковите заболявания, микробните инфекции и възпалителните заболявания, всички те се повлияват от взаимодействията между червата и бактериите, поради което изследването е от решаващо значение. Резултатите от клъстера трябва да послужат за разработки на лекарства, превантивни мерки и диагностични методи.

Чрез създаване на екип от научни работници от редица дисциплини — микробиолози, компютърни учени и химици заедно със самите специалисти в областта на гликонауката — AGRC има за цел да се развива върху основите на вече създадената в Ирландия гликонаука. Предимствата в сектора ще се прибавят към вече силния изследователски профил на държавата в областта на храненето, терапията със стволови клетки, рака и имунологията.

Резултатите могат също така да окажат влияние върху разработката на лекарства и терапии за инфекциозни заболявания, които не са свързани с червата, тъй като изследователите разкриват общи данни за поведението на патогена и реакцията на клетките, които биха могли да се прилагат към други системи на тялото.

Интелигентен подход

AGRC първоначално ще се съсредоточи върху реакциите на чревните клетки за инфилтрация на вредни и невредни организми, преди да създаде нови платформи за анализ на гликани за по-нататъшни изследвания. Също така клъстерът създава партньорства между учени и инженери в академичните среди и в промишлеността, съчетавайки различни умения и опит с цел насърчаване на технологиите и иновациите.

Очаква се това проучване да има важно търговско въздействие върху фармацевтичните, биоаналитичните, млечкопреработвателните и хранителните сектори, допринасяйки за растежа на Ирландия.

В съответствие с националната стратегия за иновации и като дава своя принос за „интелигентната икономика“, AGRC е един от стратегическите клъстери в областта на научните изследвания на Ирландия, специализирани експертни центрове, разположени в цялата страна. Ирландската фондация за инвестиции в научни и инженерни изследвания — Ирландска научна фондация — насърчава създаването на такива клъстери, за да отговори на основни изследователски въпроси в конкретни области, да подкрепи развитието на технологичните предприятия в Ирландия и да допринесе за цялостната икономика на Ирландия.

Предприетите стъпки в гликонауката към днешна дата са благодарение на признаването на значението на гликомите за подобряването на здравето на червата. По-специално, клъстерът има за цел да осигури градивните елементи за следващата вълна от диагностика и терапевтика, които позволяват на болните от рак, на пациентите с възпалителни заболявания и на тези с микробни инфекции да получат достъп до по-добри средства за лечение в бъдеще. ■

НАУЧЕТЕ ПОВЕЧЕ

<http://www.agrc.ie/>

ПРОГРАМА

18—19 ОКТОМВРИ 2017 Г.

Будапеща (HU)

6-и годишен форум на Стратегията на ЕС за региона на река Дунав (EUSDR)

23—24 НОЕМВРИ 2017 Г.

Мюнхен (DE)

Годишен форум на Стратегията на Европейския съюз за Алпийския регион (EUSALP)

27—29 НОЕМВРИ 2017 Г.

Ротердам (NL)

Форум на градовете

Допълнителна информация за събитията е публикувана в раздел „Календар на събитията“ на уебсайта Info regio на следния адрес:

http://ec.europa.eu/regional_policy/bg/newsroom/events/

ПРАВНА ЗАБЕЛЕЖКА

Нито Европейска комисия, нито което и да е лице, действащо от името на комисия, носят отговорност за начина, по който би могла да бъде използвана съдържащата се в настоящата публикация информация.

Люксембург: Служба за публикации на Европейския съюз, 2017 г.

Print: ISSN 2443-9002

PDF: ISSN 1830-9321

© Европейски съюз, 2017 г.

Повторното използване е разрешено, при условие че се посочи източникът.

Политиката на повторно използване на документите на Комисията е регламентирана с Решение 2011/833/ЕС (ОВ L 330, 14.12.2011 г., стр. 39).

За използването или възпроизвеждането на снимки или други материали, за които ЕС не е носител на авторското право, трябва да се иска разрешение направо от носителите на авторското право.

Printed in Belgium

Това списание е отпечатано на английски, френски, немски, български, гръцки, испански, италиански, полски и румънски език на рециклирана хартия. Публикацията е налична на 22 езика на адрес:

http://ec.europa.eu/regional_policy/bg/information/publications/panorama-magazine/

Съдържанието на броя беше завършено през септември 2017 г.

СНИМКОВ МАТЕРИАЛ (СТРАНИЦИ):

Корица: © Shutterstock – Mikael Hjerpe
Страници 4, 5: © Европейски съюз
Страница 6: © Европейски съюз
Страница 8: © Португалия, Министерство на планирането и инфраструктурата
Страница 9: © Чешка република, Министерство на регионалното развитие
Страница 10: © Латвия, Министерство на финансите
Страница 11: © Германия, Държавно министерство по европейските въпроси и регионалните отношения на Бавария
Страница 12: © Регионален съвет на Югозападна Финландия

Страница 13: © Регион Каринтия, Австрия
Страница 13: © CEMR
Страница 14: © Confindustria
Страница 15: © Housing Europe
Страница 16: © Европейски съюз
Страница 18: © Biopark
Страница 18: © Вестра Йоталанд, Швеция
Страница 19: © Pixabay
Страница 20: © Kansens voor West
Страница 21: © DEV'UP Centre-Val de Loire
Страница 22: © MOT
Страница 23: © Casper Kowalski
Страница 24: © Европейска комисия

Страница 27: © Европейска комисия
Страница 33: © Øyvind Lund/Регион Вермланд
Страница 34: © Северна централна Швеция
Страница 42: Снимка 4 © Klas Fritzon;
Снимка 6 © Европейски CBRNE център, Университет Умео, Швеция; снимка 7 © Карина Сандквист
Страница 43: Снимка 8 © Пери Норденг/ESS
Страница 44: Снимка Тейо Лиедес © Antti Leinonen
Страница 45: Снимка Силвия Мартинели © MAD
Страници 46, 47: © Европейски съюз
Страница 53: © Снимки на Douro e Leixões
Страница 54: © Джаред К. Герлах

БЪДЕТЕ ИНФОРМИРАНИ

ec.europa.eu/regional_policy
cohesiondata.ec.europa.eu

@EU_Regional
#CohesionPolicy | #ESIFunds

EUinmyRegion

[flickr.com/euregional](https://www.flickr.com/euregional)

RegioNetwork

yammer.com/RegioNetwork

ec.europa.eu/commission/2014-2019/cretu_en
@CorinaCretuEU

■ Служба за публикации

Европейска комисия
Генерална дирекция „Регионална и селищна политика“
Комуникация — Agnès Monfret
Avenue de Beaulieu/Beaulieulaan 1 — B-1160 Bruxelles/Brussel
Имейл: regio-panorama@ec.europa.eu